

Inkomen en vermogen in het buitenland

Handreiking bij grensoverschrijdend onderzoek
en recht op bijstand

Inhoud

1	Bijstand en vermogen in het buitenland	6
1.1	Doel van deze handreiking	6
1.2	Het IBF in het kort	6
2	Voorkomen van fraude	10
2.1.	Stel de juiste vragen op het inlichtingenformulier	10
2.2.	Vertel de klant over zijn rechten en plichten	11
2.3.	Voer een persoonlijk gesprek met de klant	12
2.4.	Vraag de klant zo mogelijk om een machtiging	12
3	Het indienen van een onderzoek bij het IBF	14
3.1	Voor de aanvraag	14
3.2	Het indienen van een onderzoeksaanvraag bij het IBF	18
3.3	Uw rapport na een onderzoek	21
4	Het onderzoek in het buitenland	24
4.1	Turkije	24
4.2	Marokko	28
4.3	Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en Caribisch Nederland	30
4.4	Suriname	32
4.5	Europa	34
4.6	Overige landen	40
5	Gevolgen voor de bijstand	44
5.1	Wanneer beschikt uw klant over vermogen?	44
5.2	Wat te doen bij deviezenbeperking?	45
5.3	Terugvordering van bijstand	47
5.4	Het dilemma: bijstand beëindigen of terugvorderen?	50
5.5	Omkering bewijslast	50
5.6	Terugvorderen en beëindigen bijstand bij onroerend goed in het buitenland	51
5.7	Verwijtbaar gedrag en het opleggen van een maatregel	56
5.8	Inkomen uit buitenlandse bronnen	56
6	Beslagleggen	58
6.1	Vrijwillige aflossingsregeling	58
6.2	Meld beslaglegging in het buitenland aan SZW	58
6.3	Beslag in het buitenland	59
6.4	Hoe legt u beslag in Turkije?	61
6.5	Hoe legt u beslag in Aruba?	63
6.6	Hoe legt u beslag in Suriname?	64
6.7	Wie betaalt de kosten van het beslagleggen?	66
7	Strafrechtelijke aspecten	68
7.1	Bij welk fraudebedrag kunt u aangifte doen?	68
7.2	Wanneer kan het OM een onderzoek doen?	69
	Bijlagen	72
	Lijst van begrippen	72
	Schema gegevensuitwisseling in het kader van de WWB	77
	Processchema signaal grensoverschrijdend onderzoek	78

Het Internationaal Bureau Fraude-informatie (IBF) is een onderdeel van de directie Handhaving van UWV. Wij hebben ruime ervaring op het gebied van grensoverschrijdende uitkeringsfraude. Met deze ervaring en onze kennis adviseren en faciliteren wij bijvoorbeeld gemeenten en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) bij het instellen van internationaal onderzoek naar het overtreden van regels in de sociale zekerheid.

Voorwoord

Inkomen en vermogen in het buitenland zijn belangrijke thema's in het handhavingsbeleid van gemeenten. Verzwijgen van inkomsten of buitenlands vermogen kan niet, dat is duidelijk. Maar hoe brengt u als gemeente deze boodschap over aan de klant?

Met deze herziene handreiking hopen wij u op weg te helpen. Dit is ondertussen de derde handreiking met informatie over onderzoek en verificatie in het buitenland. Dit alleen al geeft aan dat het onderwerp actueel is. Net als in de eerdere versies kunt u in deze handreiking lezen hoe een onderzoek naar inkomen en vermogen in het buitenland verloopt. Welke gegevens kunnen worden opgevraagd in de verschillende landen? We hebben de informatie volledig geactualiseerd zodat u met de nieuwe handreiking precies weet wat de huidige mogelijkheden zijn. Natuurlijk is er ook aandacht voor de nieuwste kennis over noodzakelijke documenten en beslaglegging.

Een belangrijk verschil met eerdere versies is de extra aandacht voor preventieve handhaving. Bij grensoverschrijdende fraude gaat het vaak om grote bedragen die we graag eerder hadden ontdekt. Daarnaast is grensoverschrijdend onderzoek complex en daardoor vaak ook kostbaar. Allemaal goede redenen om in een vroeg stadium aandacht te besteden aan eventueel inkomen of vermogen buiten Nederland.

Een ander belangrijk verschil is dat deze uitgave tot stand is gekomen onder verantwoordelijkheid van het Internationaal Bureau Fraude-informatie (IBF) van UWV. Het IBF is al enige jaren uw partner in gemeentelijke onderzoeken naar grensoverschrijdende fraude. Met deze informatie hoopt het IBF dat u nog beter dan voorheen de weg weet te vinden buiten de landsgrenzen.

Het IBF heeft bij het actualiseren hulp gekregen van de gemeente Rotterdam, RCF Kenniscentrum Handhaving, de Sociale Verzekeringsbank, Stimulansz en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Wij zijn hen zeer erkentelijk voor de constructieve en inhoudelijke bijdragen.

Wij hopen dat deze hernieuwde versie van de handreiking u op weg helpt of verder brengt bij ons gezamenlijke doel de grensoverschrijdende fraude terug te dringen.

Joop Linthorst
Voorzitter Raad van Bestuur

1 Bijstand en vermogen in het buitenland

1 Bijstand en vermogen in het buitenland

Als gemeente doet u er alles aan om misbruik van de Wet werk en bijstand (WWB) te voorkomen en fraude op te sporen. Wanneer een klant een uitkering aanvraagt, dan controleert en verifieert u alle gegevens die van invloed zijn op het recht of de hoogte van de uitkering. Daarbij kan ook sprake zijn van inkomen of vermogen dat zich in het buitenland bevindt. Het is daarom belangrijk óók te denken aan controles in het buitenland.

1.1 Doel van deze handreiking

In deze handreiking¹ leest u hoe het verrichten van onderzoek naar mogelijke inkomens- en/of vermogensbestanddelen buiten Nederland in zijn werk gaat. Hoe schakelt u het Internationaal Bureau Fraude-informatie (IBF) in en wat kunt u met de resultaten van een onderzoek in het buitenland? Omdat het belang van preventie meer en meer op de voorgrond is komen te staan, is ook een hoofdstuk opgenomen met aanbevelingen hoe u grensoverschrijdende fraude kunt voorkomen.

1.2 Het IBF in het kort

Uw aanspreekpunt voor onderzoek naar vermogen of inkomen in het buitenland is het IBF. Het IBF is onderdeel van de directie Handhaving van UWV en is opgericht voor de bestrijding van grensoverschrijdende fraude op het gebied van de sociale verzekering en zekerheid. Het IBF is door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen als hét coördinatiepunt voor grensoverschrijdende uitwisseling van fraude-informatie.

Het IBF doet de onderzoeken niet zelf, maar coördineert deze voor haar opdrachtgevers. Opdrachtgevers van het IBF zijn bijvoorbeeld afdelingen van UWV zoals Handhaving en Uitkeren, de gemeenten, maar ook de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en socialezekerheidsinstanties in andere landen.

¹ Deze handreiking is ook beschikbaar via de digitale IBF nieuwsbrief (op te vragen via IBF@uwv.nl). Via de nieuwsbrief kan ook een aanvraagformulier en de brochure van het Internationaal Bureau Fraude-informatie worden gedownload. Voor abonnees van Stimulansz zijn de handreiking, de brochure en het aanvraagformulier ook te vinden in het digitale handboek van Stimulansz (www.stimulansz.nl). Daarnaast zal medio juli 2011 een digitale versie van de handreiking verschijnen op www.naleving.net.

1.2.1 Wat doet het IBF?

Een gemeente kan een verzoek om informatie bij het IBF indienen als het gaat om controle en verificatie² in verband met administratief onderzoek naar het recht op bijstand.

Als in verband met een strafrechtelijk (opsporings)onderzoek gegevens uit het buitenland nodig zijn dan is een internationaal rechtshulpverzoek noodzakelijk. De informatie kan daardoor niet worden opgevraagd via het IBF. Het maakt geen verschil of het gaat om gegevens uit openbare of niet-openbare bronnen.

Er is dus een strikte grens tussen administratief onderzoek en strafrechtelijk onderzoek. Toch mag in een strafrechtelijk onderzoek (dat meestal volgt op een administratief onderzoek) wel gebruik worden gemaakt van gegevens die in het administratief onderzoek zijn gevonden. In het proces-verbaal zal duidelijk moeten worden beschreven op welke wijze het onderzoek in het administratieve controletraject is uitgevoerd en welke gegevens zijn verkregen. In hoofdstuk 7 worden enkele strafrechtelijke aspecten van bijstandsfraude verder toegelicht.

1.2.2 In welke landen?

Gemeenten kunnen via het IBF in alle landen een onderzoek laten verrichten³. Het IBF doet onderzoek in bijna alle Europese landen maar ook in landen als Pakistan, Indonesië en Australië. Wel is het zo dat een onderzoek in het ene land tot meer resultaten leidt dan het andere. Dit hangt af van de medewerking en politieke situatie, maar ook van verdragrechtelijke afspraken op het gebied van informatie-uitwisseling over uitkeringen, pensioenen of inkomsten.

Soms heeft het IBF nog geen ervaring met onderzoek in een bepaald land of met de beantwoording van een bepaalde vraag. Toch gaat het IBF dan graag voor u na welke mogelijkheden er in het land in kwestie zijn.

In deze handreiking leest u vooral over onderzoek in Turkije, Marokko, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Duitsland, Frankrijk, Polen, Suriname, Curaçao, Aruba en Sint-Maarten en Caribisch Nederland. Met deze landen en gemeenten is namelijk de meeste ervaring opgedaan.

² De onderstreepte woorden vindt u terug in de Begrippenlijst op bladzijde 74.

³ Vanwege veiligheidsrisico's is onderzoek in een aantal landen niet mogelijk; recente voorbeelden zijn Afghanistan en Irak. Doe toch altijd een aanvraag voor onderzoek bij het IBF. Het IBF kent dan de onderzoeksbehoefte en kan contact met u opnemen wanneer de situatie in landen wijzigt.

2 Voorkomen van fraude

Uit de praktijk: dubieus in Dubai

Olie is al lang niet meer de grootste inkomstenbron in Dubai. Het toerisme heeft de olie als belangrijkste inkomstenbron ingehaald. Winkelcentra met duizenden winkels en honderden restaurants schieten als paddenstoelen uit de grond. Vele projecten, dus veel werk en goed geld te verdienen. Zo dacht ook een uitkeringsgerechtigde van een gemeente in Nederland. Volgens een anonieme tip zou deze persoon wonen en werken in Dubai. Hij zou alleen naar Nederland terugkomen als hij werd opgeroepen door de gemeente. Het IBF ontving een verzoek van deze gemeente om onderzoek te doen naar het heen- en weerreizen van hun uitkeringsgerechtigde naar Dubai. Het IBF schakelde het ministerie van Buitenlandse Zaken in om onderzoek te doen. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de uitkeringsgerechtigde inderdaad in Dubai verbleef en een verblijfsvergunning had gekregen. Hierop is direct de uitkering beëindigd.

Bron: IBF Nieuwsbrief, juni 2010

1.2.3 Voorlichting

Andere diensten van het IBF zijn:

- voorlichting en advies geven over onder andere fraudesignalen, fraudeconstructies, preventie van fraude, veranderde internationale wet- en regelgeving, beslaglegging in het buitenland en internationale trends;
- het geven van presentaties over de diensten van het IBF;
- het beantwoorden van vragen van gemeenten over grensoverschrijdende fraude.

2 Voorkomen van fraude

Gemeenten zijn bij de uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB)⁴ zowel beleidsmatig als financieel verantwoordelijk voor de bijstandsverlening.

Deze verantwoordelijkheid houdt in dat u er (financieel) belang bij heeft toe te zien op de handhaving van de regelgeving van de WWB. Ook hier geldt: fraude voorkomen is beter dan genezen. Ook bij grensoverschrijdende fraude. Maar wat kunt u doen om fraude voor te zijn?

Bij voorkomen van fraude onderscheiden wij de volgende stappen:

1. Stel de juiste vragen op het inlichtingenformulier.
2. Vertel de klant over zijn rechten en plichten.
3. Voer een persoonlijk gesprek met de klant.
4. Vraag de klant zo mogelijk om een machtiging.

2.1. Stel de juiste vragen op het inlichtingenformulier

Wanneer iemand bijstand aanvraagt, vult hij een aanvraag- of inlichtingenformulier in. Op dit formulier worden vragen gesteld over eigen inkomen en vermogen. Meestal wordt al specifiek gevraagd naar het bezit van een woning buiten Nederland. Dit is belangrijk om te doen. Maar stel de vraag breder.

Vraag naar alle inkomen en vermogen in het buitenland:

- Vraag naar bezittingen zoals huizen, appartementen (of gedeelde appartementsrechten) of eigen grond in het buitenland.
- Vraag naar verblijf (vakantieadres) in het buitenland.
- Vraag naar uitkeringen en pensioen uit andere landen.
- Vraag naar bankrekeningen buiten Nederland.
- Vraag naar Nederlandse én buitenlandse paspoorten. Vraag ook expliciet naar een mogelijk buitenlands identiteitsbewijs.
- Noteer deze gegevens en maak kopieën van de voor- en achterkant van alle identiteitsbewijzen en paspoorten.

⁴ Deze verplichtingen gelden ook voor de WIJ. Maar in de WIJ is in eerste instantie sprake van een aanvraag om een werkleeraanbod. Als de aanvrager het werkleeraanbod aanvaardt én onvoldoende inkomen en middelen heeft, is er alleen sprake van een ambtshalve toetsing van het recht op een (aanvullende) inkomensvoorziening.

2.2. Vertel de klant over zijn rechten en plichten

De klant heeft behalve rechten ook plichten: een inlichtingenplicht en een medewerkingsverplichting. Deze zijn van belang bij buitenlands onderzoek.

Vertel de klant tijdens het gesprek welke rechten en plichten hij heeft als hij bijstand krijgt. Zet deze informatie ook in de folder die u meegeeft. Laat de klant in ieder geval weten hoe het zit met controle, vermogen, pensioen en het geven van onjuiste informatie.

- **Controle:** Vertel dat Nederland in het buitenland controles houdt. Bij deze controles wordt bijvoorbeeld gekeken of iemand een huis, grond of inkomsten in het buitenland heeft.
- **Vermogen:** Laat duidelijk weten wat vermogen is. En vertel dat vermogen in het buitenland ook meetelt voor een uitkering.
- **Pensioen:** Vraag de klant naar eventuele pensioenrechten uit andere landen dan Nederland. Wanneer een klant deze rechten heeft, maar daar geen aanspraak op maakt, vraag hem dan dit toch te doen (veelal zijn dit voorliggende voorzieningen).
- **Onjuiste informatie:** Maak de klant duidelijk wat de gevolgen zijn als hij onjuiste informatie aan u opgeeft. Geef concrete voorbeelden van de gevolgen. Bijvoorbeeld: het tijdelijk niet betalen van de uitkering, beslaglegging op een huis of aangifte bij het Openbaar Ministerie (OM).

Praktijk: inlichtingenplicht geldt voor inkomen en vermogen in het buitenland

Een gemeente krijgt een anonieme mededeling dat een klant inkomsten uit arbeid heeft, in Londen verblijft, in Duitsland en Zweden werkt én twee huizen in Ghana bezit. Verder zou iemand anders in het Verenigd Koninkrijk werken met behulp van het paspoort van deze klant en daaruit inkomsten hebben. De gemeente stelt daarop een onderzoek in. De resultaten van het onderzoek leiden ertoe dat de gemeente de bijstandsuitkering over de periode van 29 maart 2004 tot 13 mei 2005 intrekt. De klant moet bijstand tot een bedrag van € 18.037,66 terugbetalen.

De klant heeft haar inlichtingenplicht geschonden. Zij kon geen gegevens doorgeven over (het einde van) haar dienstverband in het Verenigd Koninkrijk en ook niet van haar bankrekening. Daardoor kunnen haar inkomsten en vermogen niet worden bepaald. Als gevolg hiervan kan het recht op bijstand van de klant over die periode niet worden vastgesteld.

Centrale Raad van Beroep, 1 juni 2010, LJN BM6767, 08/4409 WWB + 08/4739 WWB

3 Het indienen van een onderzoek bij het IBF

2.3. Voer een persoonlijk gesprek met de klant

Door een persoonlijk gesprek met een klant te voeren, komt u achter belangrijke informatie. Tijdens het invullen van het inlichtingenformulier, kunt u een ongedwongen gesprek voeren. Dan is de kans groot dat de klant u informatie geeft waar u wat aan heeft.

Let tijdens het gesprek op de volgende punten:

- Voer het intakegesprek met de aanvrager van de bijstand, maar ook met de eventuele partner van de aanvrager.
- Vraag naar inkomen en vermogen in het buitenland.
- Vertelt de klant dat hij voor langere tijd naar het buitenland gaat? Vraag dan door. Waar gaat hij heen? Bij wie verblijft hij? Wat gaat hij doen?
- Gaat uw klant op vakantie? Vraag dan naar het vakantieadres. Als iemand jaren op hetzelfde adres vakantie viert, dan is het huis op dit adres mogelijk zijn eigendom.
- Vraag uw klant een aantal keer tijdens het gesprek of hij alles begrijpt wat er besproken is. Laat hem aan het einde van het gesprek hiervoor tekenen. Schrijf zelf ook op dat u die vraag regelmatig aan uw klant heeft gesteld.

Kortom: wees nieuwsgierig.

2.4. Vraag de klant zo mogelijk om een machtiging

Al enige tijd speelt de vraag in hoeverre onderzoek in het buitenland vereenvoudigd kan worden. Dat kan door de klant al op het moment van aanvraag van een WWB-uitkering een machtiging te laten ondertekenen. Met zo'n machtiging geeft de klant dan toestemming voor het doen van onderzoek in binnen- en buitenlandse registers.

Soms willen buitenlandse instanties alleen gegevens verstrekken als de betrokken persoon expliciet toestemming heeft gegeven. Een machtiging kan er dus voor zorgen dat onderzoekers in het buitenland gemakkelijker toegang krijgen tot niet-openbare bronnen.

Zie ook het Schema gegevensuitwisseling in het kader van de WWB op bladzijde 77.

3 Het indienen van een onderzoek bij het IBF

Vermoedt u dat uw klant inkomen of vermogen heeft in het buitenland?

Dan kunt u het IBF een onderzoek laten doen. In dit hoofdstuk leest u hoe u een onderzoek aanvraagt, welke gegevens u daarbij nodig heeft en hoe een onderzoek wordt uitgevoerd. In hoofdstuk 4 worden de bijzonderheden per land uitgewerkt en leest u welke aanvullende gegevens per land nodig zijn.

3.1 Voor de aanvraag

Alleen een vermoeden van inkomen of vermogen in het buitenland is eigenlijk onvoldoende om een onderzoek aan te vragen bij het IBF. Hoe meer aanwijzingen beschikbaar zijn, hoe doelgerichter kan worden gezocht. Denkt u bijvoorbeeld dat uw klant inkomsten heeft in het buitenland? Probeer dan te achterhalen of het inkomen uit (zelfstandige) arbeid of inkomsten uit een uitkering zijn. Bij vermoeden van bezittingen, moet ongeveer bekend zijn waar of in welke omgeving deze zich bevinden. Vaak is dit in de geboorteplaats. Hoe concreter de aanwijzingen zijn, hoe groter de kans is dat bezittingen te traceren zijn.

Zie ook het Processchema signaal grensoverschrijdend onderzoek op bladzijde 78.

Melding bij SZW van onderzoek en beslaglegging buitenland

Vraagt een gemeente aan derden – dus niet het IBF – om onderzoek in het buitenland te doen naar inkomen of vermogen? Dan verzoekt het ministerie van SZW dit vooraf te melden via het gemeenteloket. Het ministerie is namelijk verantwoordelijk voor de naleving van bilaterale afspraken op het terrein van de sociale zekerheid. Ook bij het vastleggen of wijzigen van deze afspraken moet het ministerie – om diplomatieke incidenten te voorkomen – op de hoogte zijn van een voorgenomen onderzoek of beslaglegging in het buitenland. Meld daarom uw voorgenomen onderzoek ruim van tevoren aan. Dit kan alleen per e-mail aan gemeenteloket@minszw.nl.

Bron: Verzamelbrief ministerie van SZW, december 2010 en februari 2011

3.1.1 Heeft u voldoende aanwijzingen?

U krijgt op verschillende manieren aanwijzingen over mogelijk inkomen of vermogen in het buitenland. Bijvoorbeeld door:

- informatie die uw klant u spontaan geeft;
- informatie die u krijgt omdat u doorvraagt;
- signalen uit het dossier;
- anonieme verklaringen;
- stukken van derden;
- informatie van de politie of de Belastingdienst;
- gegevens uit een onderzoek door de sociale recherche.

Vaak is het een combinatie van aanwijzingen. Bijvoorbeeld: (buitenlandse) stukken in een dossier, aflossing van omvangrijke schulden, regelmatig verblijf buiten Nederland of opvallende financiële transacties.

3.1.2 Uw klant vertelt zelf over zijn inkomen of vermogen

Als uw klant zelf vertelt dat hij inkomen of vermogen in het buitenland heeft, dan moet hij hiervan bewijs laten zien. Het is aan de gemeente om te beoordelen of dit bewijs betrouwbaar genoeg is. De waarde op de aanslag onroerendgoedbelasting is in sommige landen niet erg reëel. Is het bewijs naar uw idee niet voldoende? Dan is het in eerste instantie aan de klant om helderheid te verschaffen. Zonodig kunt u volgens artikel 54 WWB het recht op bijstand opschorten. Geeft u dan ook duidelijk aan wanneer uw klant het bewijs wel moet hebben.

Praktijk: vaststelling van de waarde van onroerend goed in Turkije

In Turkije worden verschillende waarden van onroerend goed gehanteerd:

1. De waarde van de verkoopprijs van het onroerend goed zoals die bij het Kadaster staat geregistreerd en waarover de overdrachtsbelasting wordt berekend.
2. De waarde van het onroerend goed dat de basis vormt voor de berekening van de onroerendgoedbelasting door de gemeenten.
3. De waarde van het onroerend goed in het economische verkeer. De eerste twee waarden zijn vrijwel altijd stukken lager dan de vrije verkoopwaarde van het onroerend goed. Dit komt doordat zowel het Kadaster als de gemeentelijke kantoren voor onroerendgoedbelasting bij de registratie van de verkoopprijs dan wel de waarde van het onroerend goed genoeg nemen met de eigen opgave van de (ver-) koper c.q. eigenaar. Deze heeft er natuurlijk belang bij de waarde zo laag mogelijk te houden in verband met de af te dragen belasting. Dit gebeurt in meer landen, bijvoorbeeld in Frankrijk en Griekenland. Wel geldt in Turkije een wettelijke ondergrens die eens per vier jaar op basis van de Wet fiscaal procesrecht wordt vastgesteld. Toch kan in zijn algemeenheid worden gesteld dat de vrije verkoopwaarde twee tot vijf keer (met uitschieters naar wel tien keer) hoger ligt dan de bij het Kadaster geregistreerde verkoopwaarde of de belastingwaarde.

Bron: Bureau Sociale Zaken Nederlandse Ambassade Ankara

Kan uw klant niet zelf aan de bewijzen komen, dan kan het recht op bijstand niet worden opgeschort. Dit is bijvoorbeeld zo als een buitenlandse organisatie niet mee wil werken. U kunt dan onderzoek in het buitenland laten doen en een onderzoeksaanvraag indienen bij het IBF (zie paragraaf 3.2).

In de bijlage op bladzijde 78 vindt u een stappenplan met daarin schematisch weergegeven hoe u om moet gaan met een signaal van verzwegen vermogen.

3.1.3 U hoort op een andere manier van vermogen of inkomen van uw klant

Hoort u bijvoorbeeld via de Belastingdienst dat uw klant vermogen of inkomen in het buitenland heeft? Heeft u concrete aanwijzingen? Dan kunt u dit aan uw klant voorleggen. Bij deze stap wordt vaak geaarzeld. De mogelijkheid bestaat dat uw klant het vermogen of inkomen probeert te verbergen. Bijvoorbeeld door het op een andere naam te zetten of door het inkomen aan te passen. Het is goed om te weten dat de klant daarmee niet bereikt wat hij wil. In belangrijke landen als Turkije en Marokko kan overzetting van tenaamstelling namelijk worden getraceerd. Hierdoor kan onterecht ontvangen uitkering in het verleden vaak nog worden aangetoond.

Turkije en tenaamstelling

Een wijziging van de tenaamstelling is in Turkije niet eenvoudig na te gaan, maar wel mogelijk. Bezit moet namelijk voor overzetting vrij van belastingschulden zijn. Deze aangiften blijven in de registratie van de gemeenten staan.

Via het gemeentelijke belastingkantoor kunnen belastingaangiften worden nagegaan op naam. Daaruit blijkt tot welke datum een eventueel onroerend goed op iemands naam heeft gestaan. Alleen de persoon op wiens naam het onroerend goed staat, wordt namelijk aangeslagen voor belasting.

Het is in theorie ook mogelijk om dit uit te zoeken in het Kadaster, maar dan moet het Turkse identiteitsnummer en de gemeente waar het onroerend goed zich bevindt wel bekend zijn. Hiervoor zijn nodig: de exacte kadastrale gegevens of de naam van de 'koper'. Deze gegevens krijgt u meestal niet van de klant.

Marokko en tenaamstelling

Ook in Marokko is het mogelijk overzetting van tenaamstelling na te gaan, al vergt dit wel de nodige tijd. De attaché moet hiervoor afreizen naar het lokale Kadaster, om daar het dossier en de historie van de tenaamstellingen in te zien.

Is de informatie waarover u beschikt nog niet volledig? Dan heeft u twee keuzes:

1. Confronteer uw klant met de informatie.

U vraagt uw klant om meer informatie of bewijsstukken. In artikel 54 WWB staat dat u dan het recht op bijstand kunt opschorten. Kan uw klant deze informatie niet leveren, maar kan hij hier niets aan doen? Dan kan het recht op bijstand ook niet worden opgeschort.

2. Stel een onderzoek in.

U dient een onderzoeksaanvraag in bij het IBF. Tijdens het onderzoek kunt u de bijstandsuitkering van uw klant niet beëindigen. Maar vaak bevatten de rapporten van het onderzoek voldoende informatie om de klant nader aan de tand te kunnen voelen en (zo nodig) de verplichting op te leggen om nadere informatie te verstrekken (zie ook paragraaf 3.3.1).

Uw keuze hangt af van het risico dat uw klant zelf maatregelen neemt om het vermogen of inkomen te verbergen of kwijt te raken.

3.2 Het indienen van een onderzoeksaanvraag bij het IBF

In deze paragraaf leest u meer over het indienen van een onderzoeksvraag. We vertellen aan welke eisen uw aanvraag moet voldoen.

3.2.1 Hoe dient u een onderzoeksvraag in?

Een aanvraagformulier voor een onderzoek in het buitenland heet:

[Aanvraag rechtmatigheidonderzoek in ...](#)

Op het formulier geeft u aan in welk land u een onderzoek wilt laten doen.

U vraagt dit formulier aan bij het IBF via:

Telefoon (020) 752 41 75

Fax (020) 752 41 77

E-mail ibf@uwv.nl

Als u een onderzoeksaanvraag indient, moet in uw aanvraag duidelijk zijn:

- Wat is uw onderzoeksvraag?
- Waarom is een onderzoek nodig?
- Welke aanwijzingen zijn er voor inkomen of vermogen?
- Wat is er uit het dossieronderzoek gekomen?
- Heeft u vooronderzoek in Nederland gedaan en wat is hieruit gekomen?

Het IBF beoordeelt of het vooronderzoek en de door u verzamelde gegevens genoeg zijn om een onderzoek te starten.

3.2.2 Algemene gegevens die het IBF nodig heeft

Stuur met de aanvraag (voor zover mogelijk) de volgende documenten/gegevens mee:

- een uittreksel uit de Gemeentelijke basisadministratie (GBA) van betrokkene en de (ex-)partner. Let op de juiste spelling van de naam, want die is zeer belangrijk bij het achterhalen van gegevens in het buitenland. Alleen als er een buitenlands document aanwezig is bij de aanvraag, kan worden volstaan met een GBA- print. Belangrijk is dat de volledige voornamen van betrokkene worden vermeld. Initialen zijn niet voldoende;
- een uittreksel uit de GBA van de ouders van betrokkene en de (ex-)partner (deze namen staan soms in het buitenlandse paspoort of identiteitsbewijs);
- een kopie van (alle bladzijden van) het buitenlandse paspoort buitenlandse identiteitsbewijs (GBA-printjes zijn optioneel);
- bij islamitische landen (bijvoorbeeld Turkije en Marokko) of Oost-Europese landen een kopie van het fotoblad en van de pagina met de persoonsgegevens (in Turkije is dit de laatste pagina van het paspoort);

- in welk district/provincie de geboorteplaats van de betrokkene en zijn partner ligt;
- het exacte adres van de mogelijke woning in het buitenland als volgt opgebouwd:
  - naam van de wijk of het dorp;
  - straatnaam en huisnummer;
  - eventueel naam van het appartement(en complex);
  - naam deelgemeente (van een grote stad);
  - naam stad of district;
  - naam provincie of staat.
- een overzicht van (recente) uitkeringen naast de bijstand, zoals AKW, AOW en WAO/WIA;
- de vakantiebestemming(en) (liefst met adres), bestemming vliegtickets, pagina's uit paspoort met in- en uitreisdata;
- alle buitenlandse documenten (bijvoorbeeld eigendomsbewijzen of belastingaangiften) die voorhanden zijn; bij voorkeur voorzien van een stempel of plaats van opmaak en afgifte;
- buitenlandse huwelijksakte;
- buitenlandse echtscheidingsakte;
- als het om een tip gaat: kopie van de betreffende brief of van de telefoonnotitie;
- indien bekend: de alias (bij een alias zijn de voor- en achternaam vaak omgedraaid).

Heeft u niet alle documenten/gegevens uit bovenstaande lijst tot uw beschikking? Neem dan contact op met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Mogelijk hebben zij (een aantal van) deze (buitenlandse) documenten wél.

3.2.3 Wat gebeurt er na uw aanvraag?

Nadat u de aanvraag heeft verstuurd, beoordeelt het IBF uw aanvraag op:

- duidelijkheid vraagstelling;
- motivering;
- volledigheid;
- onderzoekswaardigheid.

Hoe vollediger u de informatie aanlevert, hoe groter de kans is op een succesvol onderzoek. Als er informatie ontbreekt, neemt het IBF contact met u op.

Voldoet uw aanvraag aan de voorwaarden? Dan voert het IBF het onderzoek uit. U krijgt hiervan een bevestiging. Daarin staat de naam en het telefoonnummer van de contactpersoon in Nederland. Ook doet het IBF een schatting van hoe lang het onderzoek duurt. Als uw aanvraag niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, dan hoort u waarom uw aanvraag niet wordt geaccepteerd.

3.2.4 Hoe lang duurt een onderzoek?

De duur van een onderzoek is afhankelijk van verschillende factoren:

- Het soort onderzoek: gaat het om een onderzoek naar inkomen, vermogen of onroerend goed?
- De infrastructuur van het land: wat is de kwaliteit van de registers? Hoe zit het met de internetverbindingen en hoe zijn de wegen? Kan een onderzoeker ergens snel komen?

Omdat elk onderzoek en elk land anders is, is het moeilijk om te zeggen hoe lang een onderzoek gaat duren. Onderzoeken naar verblijf of inkomsten in het Verenigd Koninkrijk, België en Duitsland zijn veelal binnen tien werkdagen afgerond, maar er zijn ook onderzoeken die langer dan een jaar duren. Bij aanvang van het onderzoek krijgt u een indicatie van de onderzoeksduur. Ook tijdens het onderzoek houdt het IBF u regelmatig op de hoogte van de ontwikkelingen. Het streven is om alle inkomstenonderzoeken binnen enkele weken te hebben afgerond en vermogensonderzoeken maximaal zes maanden te laten duren. Vaak lukt dit, maar helaas niet altijd.

3.2.5 Kosten van een administratief onderzoek

Het ministerie van SZW financiert de diensten van het IBF. Voor onderzoeken die het IBF voor u uitvoert, betaalt u niets. Meestal is de gegevensuitwisseling tussen landen gratis, omdat buitenlandse organisaties elkaar geen kosten doorberekenen.

Een taxatierapport of een uittreksel uit een register is meestal niet gratis. Het IBF betaalt de kosten hiervan voor u, ze worden niet aan u doorberekend.

3.2.6 Welke bronnen gebruikt het IBF bij een onderzoek?

Wanneer de contactpersoon het onderzoek uitvoert, gebruikt hij openbare en niet-openbare bronnen.

Voorbeelden van openbare bronnen zijn:

- het Kadaster;
- de Kamer van Koophandel;
- een internationaal handelsregister;
- waarnemingen ter plaatse.

Voorbeelden van niet-openbare bronnen zijn:

- bevolkingsregisters;
- uitkeringsinstanties;
- werkgevers.

Of de contactpersoon toegang heeft tot niet-openbare bronnen, is afhankelijk van de afspraken die met het land zijn gemaakt. Er zijn verschillende soorten afspraken:

- een [\(bilateraal of multilateraal\) verdrag](#);
- een [protocol](#);
- een [Memorandum of Understanding](#);
- een [Administratief Akkoord](#).

Het IBF kan geen gegevens opvragen en verstrekken over (saldi op) buitenlandse bankrekeningen. Dit komt door wetgeving op het gebied van privacybescherming.

3.2.7 Wie voert de onderzoeken uit?

In elk land is een andere organisatie verantwoordelijk voor de onderzoeken. Het IBF schakelt voor uw onderzoeksvraag een contactpersoon in van het betreffende land.

In Turkije, Marokko, Suriname en Spanje verrichten de [attachés](#) voor Sociale Zaken de bijstandsonderzoeken ter plaatse. De attaché is hoofd van het Bureau voor Sociale Zaken van de Nederlandse Ambassade in het betreffende land. De attachés zijn in dienst van de Sociale Verzekeringsbank en zij voeren in opdracht van SVB, UWV, CVZ en de Belastingdienst dienstverlenende en handhavingstaken uit op verschillende beleidsterreinen. De onderzoeken worden uitgevoerd door medewerkers van het Bureau die de taal spreken en het land kennen. Omdat deze medewerkers geen opsporingsbevoegdheid hebben gaat het altijd om een administratiefrechtelijk onderzoek. Het IBF is het eerste aanspreekpunt voor de gemeente. U kunt als gemeente de attaché voor Sociale Zaken niet rechtstreeks benaderen.

In landen waar geen attaché voor Sociale Zaken is gevestigd, worden informatieverzoeken gericht aan zusterorganisaties van het IBF, aan buitenlandse gemeenten of aan de Nederlandse vertegenwoordiging ter plaatse (ambassade of consulaat).

3.3 Uw rapport na een onderzoek

Nadat het onderzoek is afgerond, krijgt u van het IBF:

- het rapport van de contactpersoon in het buitenland;
- bewijsstukken met een beëdigde Nederlandse vertaling;
- een taxatierapport van het onroerend goed met een beëdigde Nederlandse vertaling daarvan (indien van toepassing);
- een brief van het IBF met een samenvatting van het onderzoek;
- een beschrijving van de bronnen die gebruikt zijn bij het onderzoek;
- een evaluatieformulier van het IBF. Uw op- en aanmerkingen gebruiken wij om onze dienstverlening aan u te verbeteren.

4 Het onderzoek in het buitenland

De onderzoekers ter plekke proberen zo goed als mogelijk alle door u gestelde vragen te beantwoorden. Het IBF controleert daar ook op. Soms geeft het rapport dat u ontvangt, geen volledig antwoord op uw vragen. De informatie was dan niet traceerbaar of op dat moment niet traceerbaar. Veelal ligt dit aan situatie in het betreffende land; worden de gevraagde feiten geregistreerd en zijn deze feiten toegankelijk?

3.3.1 U bepaalt wat u met het rapport doet

Ook al geeft een rapport geen volledig antwoord, u heeft vaak wel genoeg informatie om de gegevens voor te leggen aan uw klant. U kunt hem dan ook verplichten om meer informatie te geven. U verschuift zo de bewijslast van u naar uw klant. De klant komt dan zijn inlichtingenplicht niet meer na en de consequenties hiervan zijn voor hem.

3.3.2 U vraagt het IBF om meer informatie

Het kan zo zijn dat u graag meer uitleg wilt over de inhoud van het rapport. Bijvoorbeeld omdat u zich goed voor wilt bereiden op het gesprek met uw klant. Of omdat er tijdens het gesprek met uw klant gegevens onduidelijk waren. Uiteraard kunt u het IBF altijd nadere toelichting vragen. Er kan dan uitleg gevraagd worden aan de contactpersoon in het buitenland of aanvullend onderzoek verricht worden als dat nodig is.

4 Het onderzoek in het buitenland

Onderzoeksmogelijkheden kunnen per land erg verschillen. Er zijn daarom vaak per land andere gegevens nodig om een goed onderzoek te kunnen doen.

Een paar algemene aandachtspunten:

- Voor onderzoeken in Europa volstaan meestal de NAW-gegevens.
- Voor onderzoeken in islamitische en Oost-Europese landen moeten de volledige (voor)namen van de ouders bekend zijn.
- Een buitenlands identiteitsnummer vergemakkelijkt het onderzoek. Kopieën van buitenlandse paspoorten, identiteitsbewijzen, huwelijksakten of geboorteakten zijn daarom erg belangrijk.

4.1 Turkije

Voor het merendeel van de onderzoeken moeten openbare bronnen zoals Kadasters of de Kamer van Koophandel worden geraadpleegd. Er zijn verder geen verdragsrechtelijke afspraken. Lange tijd was dit geen probleem. Pas de laatste twee jaar leidde dit in sommige Turkse regio's tot onduidelijkheden. Daarom worden in 2011 besprekingen gestart tussen Nederland en Turkije. U wordt uiteraard geïnformeerd wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn.

4.1.2 Wie voert het onderzoek uit in Turkije?

De onderzoeken in Turkije worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de attaché voor Sociale Zaken. Deze is hoofd van het Bureau voor Sociale Zaken van de Nederlandse Ambassade in Ankara. De onderzoeken worden gedaan door lokale medewerkers van dit bureau. Zij spreken en schrijven zowel Turks als Nederlands en kennen het land en de gewoonten en gebruiken.

Deze medewerkers hebben geen (lokale) opsporingsbevoegdheid en verrichten hun controlewerkzaamheden in het kader van een administratief onderzoek. Zij raadplegen ter plekke openbare bronnen, verzamelen relevante bewijsstukken en rapporteren over hun bevindingen.

4.1.3 Onderzoek naar vermogen

Bij het onderzoek naar vermogen in Turkije, gebruikt de onderzoeker vooral openbare bronnen. Het onderzoek gaat als volgt:

1. Vooronderzoek

Bij voorkeur wordt een Turks identiteitsbewijs overlegd (of de laatste pagina van het oude Turkse paspoort). Op deze documenten worden namelijk naast het T.C. Kimlik numarası van betrokkene (Turkse BSN) ook de voornamen van de ouders (noodzakelijk voor het onderzoek) genoemd en meestal het adres in Turkije waar betrokkene staat ingeschreven. Naast de door de gemeente geleverde bewijsstukken/gegevens, wordt aanvullende informatie gezocht, bijvoorbeeld via het internet. Zo kunnen telefoonregistraties een belangrijke aanwijzing zijn voor de locatie van onroerend goed.

2. Raadplegen bronnen

- Bij onderzoek naar bezittingen: onderzocht wordt of de betrokken klant voorkomt in de registers van het Kadaster en/of de afdeling onroerendgoed-belasting van de gemeente. Dit onderzoek wordt gedaan in (de ruime omgeving van) de plaats waar de bezittingen zich vermoedelijk bevinden. Als er geen indicatie is over de locatie van het onroerend goed, dan wordt onderzoek gedaan in de geboorteplaats.
- Bij onderzoek naar inkomsten: gekeken wordt of de klant voorkomt in de registers van de Kamer van Koophandel in het gebied waar hij werkzaam zou zijn. Ook probeert men informatie te krijgen door middel van een buurt-onderzoek. Voor inzage in de bronnen en het verkrijgen van uittreksels is de onderzoeker afhankelijk van de medewerking van de lokale Turkse autoriteiten.

3. Buurtonderzoek

Als er sprake is van huizenbezit probeert de onderzoeker informatie te krijgen van de bewoner(s) of eventueel de bureaus over de wijze van bewoning. Onderzocht wordt of er sprake is van verhuur en zo ja, sinds wanneer en wat de huuropbrengst is.

4. Waardebepaling van de bezittingen

Het onderzoek wordt afgerond met het bepalen van de huidige economische waarde van het onroerend goed door een lokale bevoegde makelaar. Is geen taxatie te verkrijgen dan zal moeten worden volstaan met de taxatie in het kader van de OZB (onroerendezaakbelasting). Deze is meestal veel lager dan de werkelijke waarde (zie paragraaf 3.1.2.). Het is in Turkije overigens niet gebruikelijk om een hypotheek te hebben.

Achtergrondinformatie: waarde van onroerend goed in het verleden

Een echtpaar krijgt sinds 1 november 1997 naast hun AOW-uitkering een aanvullende bijstandsuitkering. In 2006 blijkt dat zij al veertig jaar een bankrekening in Duitsland hebben en dat zij sinds 1971 eigenaar zijn van bouwgrond in Turkije. Toen de bouwgrond in mei 2006 werd verkocht, ontvingen zij daarvoor een bedrag van € 39.580.

Uit onderzoek door het IBF in Turkije blijkt dat de waarde van de grond per verkoopdatum is getaxeerd op € 40.000. De waarde van de grond per 1 november 1997 is aan de hand van het inflatierekenprogramma van de Turkse Centrale Bank geschat op fl. 66.414 (€ 30.228), met de kanttekening dat het vrijwel onmogelijk is om daarover een betrouwbare taxatie te geven.

De klanten voeren in bezwaar aan dat de vermogensvaststelling niet juist is. Naar hun mening is het vrijwel onmogelijk om een betrouwbare taxatie van de waarde van de grond per 1 november 1997 te geven. Het gebruikte inflatierekenprogramma heeft geen betrekking op de waardeontwikkeling van onroerend goed en de gemeente had onderzoek moeten laten doen naar het marktverloop van de grondprijzen in Turkije. Uitgaande van het gebruikte rekenprogramma komen appellanten tot een waarde van € 13.500 in 1997, in plaats van € 30.228.

In beroep voeren zij verder aan dat de marktwaarde van de grond in 2006 volgens de aan het rapport van de ambassade gehechte belastingaanslag € 5.099,79 bedroeg. Uitgaande van de beschikbare gegevens was het vermogen bij de aanvang van de bijstand naar hun mening in ieder geval lager dan de toepasselijke vermogensgrens, zodat aan hen, ondanks de schending van de inlichtingenplicht, niet ten onrechte bijstand is verleend.

Evenals de gemeente en de rechtbank is ook de Raad van Beroep van oordeel dat het recht op bijstand over betreffende periode niet kan worden vastgesteld. Er bestaat namelijk onduidelijkheid over de waarde van de grond per 1 november 1997 en het banksaldo op die datum. Volgens het echtpaar zouden er bovendien meer schulden zijn dan waarmee bij de aanvang van de bijstand rekening is gehouden.

Maar de Raad oordeelt ook dat het niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente, maar van de klanten om hierover duidelijkheid te verschaffen. Zij hebben immers nagelaten de gemeente tijdig en volledig in te lichten over hun vermogenssituatie in 1997.

Daardoor was het voor de gemeente niet mogelijk om zich een actueel beeld te vormen van de feiten en omstandigheden die voor de bijstandsverlening van belang zijn.

Uit de gegevens die nu achteraf hebben aangevoerd, blijkt niet dat hun vermogenssituatie gedurende de betreffende periode zodanig was dat zij voor aanvullende bijstand in aanmerking kwamen.

Centrale Raad van Beroep, 8 februari 2011, LJN: BP5049, 09/3453 WWB + 09/3454 WWB

4.1.4 Onderzoek naar inkomen

Personen die enige tijd legaal in Turkije hebben gewerkt, kunnen recht hebben op een Turks ouderdomspensioen. Er is een pensioen voor:

- werknemers die in loondienst hebben gewerkt;
- zelfstandigen;
- ambtenaren.

In Turkije is de ingangsdatum van een pensioen niet afhankelijk van leeftijd. Het hangt af van het aantal dagen dat een persoon premie heeft betaald én het aantal jaren dat iemand verzekerd is geweest. Daardoor zijn er grote verschillen tussen pensioenen. Sommigen krijgen 80 Turkse Lira (ongeveer € 40) per maand, anderen 800 Turkse Lira (ongeveer € 400).

Om erachter te komen of een klant een Turks pensioen krijgt, is de onderzoeker afhankelijk van de medewerking van de lokale Turkse autoriteiten, bijvoorbeeld van de pensioenuitvoerder (een niet-openbare bron).

4.1.5 Welke gegevens heeft u nodig?

Wilt u een onderzoeksaanvraag indienen voor Turkije? Stuur dan de volgende gegevens mee:

- Eigendomsakte.
Geeft uw klant zelf aan dat hij onroerend goed bezit in Turkije? Dan vraagt u hem naar de eigendomsakte, de Tapu Senedi. Controleer of de adresinformatie compleet is. Let op de plaatsnaam op de eigendomsakte. Veel plaatsnamen komen meerdere malen voor in Turkije. Vraag daarom ook naar de naam van het district (provincie). De volgende termen kunnen u hierbij helpen:
  - sokak (sok.) = straat
  - cadde (cad.) = avenue, laan
  - bulvar (bulv.) = boulevard
  - mahalle (mah.) = wijk
  - köy = dorp
  - site = bij elkaar horende groep appartementen (altijd met eigen naam)

- Kopie van het Turkse identiteitsbewijs.
In Turkije heeft niet iedereen een paspoort, maar wel een identiteitsbewijs. Het Turkse identiteitsbewijs is een bron van waardevolle informatie zoals het T.C. Kimlik numarasi en de namen van de ouders van betrokkene. Als een klant ook staat ingeschreven in een Turkse gemeente, dan staat het Turkse adres ook vermeld op het Turkse identiteitsbewijs. Stuur daarom een kopie van beide zijden van dit bewijs mee.

Heeft de klant geen Turks identiteitsbewijs? Stuur dan mee:

- Kopie van het Turkse paspoort.
Stuur een kopie mee van de fotopagina en de laatste pagina van het paspoort. De laatste pagina is belangrijk omdat daar gegevens staan over: de geboorteplaats, regio (provincie), inschrijving burgerlijke stand en de namen van de ouders. De voornaam van de vader van uw klant is noodzakelijk voor een onderzoek. Soms staat ook het T.C. Kimlik numarasi vermeld. In het nieuwe Turkse paspoort (medio 2010) is deze laatste pagina vervallen. Het T.C. Kimlik numarasi kan vermeld staan op de fotopagina.

4.2 Marokko

Marokko en Nederland hebben in 2002 een akkoord gesloten om de rechtsbasis voor onderzoeken te regelen: het Verdrag inzake sociale zekerheid inclusief Administratief Akkoord. Hierin zijn ook bepalingen opgenomen over de verificatie van de rechtmatigheid van bijstandsuitkeringen.

4.2.1 Wie voert het onderzoek uit in Marokko?

In Marokko worden onderzoeken uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de attaché voor Sociale Zaken. Deze is hoofd van het bureau Sociale Zaken van de Nederlandse Ambassade in Rabat. Het vooronderzoek en het omgevingsonderzoek worden gedaan door lokale medewerkers van dit bureau. Zij beheersen de Franse en Arabische taal en kennen het land en de gewoonten en gebruiken. Deze medewerkers hebben geen (lokale) opsporingsbevoegdheid en verrichten hun controlewerkzaamheden in het kader van een administratief onderzoek. Zij verzamelen relevante informatie en brengen verslag uit over hun bevindingen.

4.2.3 Onderzoek naar vermogen

Een belangrijk onderdeel van onderzoek naar vermogen is het omgevingsonderzoek. Het doel van het omgevingsonderzoek is het vinden van het onroerend goed van uw klant. Hiervoor heeft de onderzoeker de exacte locatie van het onroerend goed nodig. Die bepaalt hij met GPS (global positioning system) of een plattegrond. Straatnamen komen veelal niet voor.

De volgende stap is om vast te stellen of het onroerend goed staat ingeschreven in het Kadaster. Informatie van het Kadaster kan alleen verkregen worden door het zogenaamde comité ad hoc. Dit comité bestaat uit een vertegenwoordiger van de Marokkaanse overheid, een medewerker van het Bureau Sociale Zaken en de attaché voor Sociale Zaken. Het comité gebruikt voor het verifiëren van de inschrijving in het Kadaster uw gegevens en de gegevens uit het vooronderzoek. Aan de hand van de GPS-coördinaten kan het kavelnummer worden bepaald. Met het kavelnummer kan het comité bij het Conservation Foncière nagaan of het onroerend goed staat ingeschreven op naam van uw klant.

Registratie van onroerende goederen is echter niet verplicht in Marokko. Ook is de registratie niet altijd actueel. Soms staat een pand nog op naam van de projectontwikkelaar of eerdere eigenaar. Is er sprake van een erfenis? Dan wordt de verdeling van de erfenis overgedragen bij notariële akte (acte d'adoule). Geadviseerd wordt om in geval van erfenis deze akte bij de klant op te vragen. Lukt het niet om de exacte locatie te ontdekken? Dan is het niet mogelijk om het Kadaster te raadplegen.

De laatste stap is de waardebepaling van het onroerend goed. Hiervoor wordt een erkende taxateur ingeschakeld. Onderzoek in Marokko kan, afhankelijk van de provincie, tussen drie en twaalf maanden duren.

4.2.4 Onderzoek naar inkomen

Het verdrag met Marokko maakt geen onderscheid tussen openbare en niet-openbare bronnen. Dit betekent dat de onderzoekers ook informatie kunnen krijgen uit niet-openbare bronnen, zoals de gegevens over de klant die alleen bekend zijn bij de Marokkaanse Belastingdienst of uitkeringsinstanties.

4.2.5 Welke gegevens heeft u nodig?

Wilt u een onderzoeksaanvraag indienen voor Marokko? Stuur dan de volgende gegevens mee:

- Kopie van het Marokkaanse paspoort. Stuur een kopie mee van de fotopagina én van de pagina waarop gegevens in het Frans en Arabisch staan over de geboorteplaats en -streek. Maak een duidelijke foto van de fotopagina want een duidelijke foto is belangrijk bij het onderzoek.
- CIN-nummer. Dit is het Marokkaanse BSN. Het staat op het Marokkaanse paspoort, identiteitsbewijs (Carte d'Identité Nationale) en rijbewijs.
- Informatie over onroerend goed:
- adres en locatie van onroerend goed. De locatie moet behalve de stad ook de wijk bevatten. De omschrijving Casablanca is echt niet voldoende;
- zo mogelijk een gedetailleerde routebeschrijving naar de woning;

- zo mogelijk de Titre Foncier, de grondtitel waarmee het huis staat ingeschreven bij het Conservation Foncière;
- bij een erfenis een acte d'adoule (akte van een notaris).
- Volledige (voor)namen vader. Deze namen vindt u op de Marokkaanse geboorteakte, huwelijksakte of soms in de GBA.
- Vakantiebestemmingen. Geef aan waar uw klant vaak naar toe gaat voor vakantie. Dit kan een aanwijzing zijn voor onroerend goed.

4.3 Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en Caribisch Nederland

Sinds 10 oktober 2010 bestaan de Nederlandse Antillen niet meer.

- Curaçao, Aruba en Sint-Maarten zijn zelfstandige landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden.
- Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (BES) zijn nu Caribisch Nederland (CNL). Het zijn bijzondere gemeenten van Nederland.

4.3.1 Wie voert het onderzoek uit op Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en in CNL?

- Met de Sociale Verzekeringsbanken (SVB) van Aruba en Curaçao zijn nieuwe convenanten opgesteld. Als deze nieuwe convenanten ondertekend zijn, zullen zij het bestaande convenant met de Nederlandse Antillen vervangen. Tot die tijd geldt het bestaande convenant.
- Op Sint-Maarten is een nieuw uitvoeringsinstituut opgericht: Uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekostenverzekeringen.
- Voor Caribisch Nederland is de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid direct verantwoordelijk. De uitvoerende dienst is de unit Sociale Zaken van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

4.3.2 Onderzoek naar vermogen

Onderzoek naar het bezit van onroerend goed op Curaçao, Bonaire of Aruba is goed mogelijk. Dit gebeurt door medewerking van de lokale autoriteiten, het Kadaster en/of een makelaar. Deze laatste wordt ook ingeschakeld als een taxatie noodzakelijk is. Voor deze vermogensonderzoeken gelden geen speciale eisen; de volledige naam van betrokkene, de geboortedatum en het eiland waar het onderzoek moet plaatsvinden zijn voldoende.

4.3.3 Onderzoek naar inkomen

Personen die enige tijd legaal op Aruba, Curaçao, Sint-Maarten of in CNL hebben gewoond, hebben mogelijk vanaf hun 60e verjaardag recht op een AOV-uitkering. AOV staat voor Algemene ouderdomsverzekering en is vergelijkbaar met de Nederlandse AOW. Deze uitkering mag de klant meenemen naar Nederland (exporteerbaar).

Hoogte van de AOV-uitkeringen in 2011*

	Curaçao	Aruba	Sint-Maarten	CNL
AOV	818 NAF ⁵	1057 Afl	808 Naf	937 Naf
AOV-partnertoeslag	561 Naf	723 Afl	561 Naf	642 Naf

*incl. dertiende maand, de zogenaamde kerstgratificatie

De echtgenoot of echtgenote van iemand die voor zijn 60^e jaar overlijdt, krijgt een weduwnaars- of weduwepensioen, dat is de AWW-uitkering. Ook de kinderen van een overleden ouder kunnen een AWW-uitkering krijgen.

AOV- of AWW-uitkering aanvragen

Heeft uw klant enige tijd op Curaçao, Aruba, Sint-Maarten of in CNL gewoond? En is hij ouder dan 60 jaar? Wijs hem er dan op dat hij mogelijk een AOV-uitkering kan krijgen. Wijs de klant die mogelijk recht heeft op een AWW-uitkering ook daarop. De klant doet de aanvraag voor een AOV- of AWW-uitkering bij SVB-Curaçao (Banko di Seguro Sosial), SVb-Aruba of de RCN-unit Sociale Zaken van de Rijksdienst Caribisch Nederland. Dit kan niet bij de Nederlandse SVB omdat de Nederlandse en Antilliaanse SVB's los van elkaar staan. Een aanvraagformulier kan de klant aanvragen bij:

- SVB Curaçao, www.svbna.an;
- SVb Aruba, www.svbaruba.org;
- Rijksdienst Caribisch Nederland, www.rijksdienstcn.com.

Aanvraag gebruiken als controle

Onderzoekers kunnen niet bij gegevens over een AOV- of AWW-uitkering want deze gegevens zijn niet openbaar. Vermoedt u dat uw klant recht heeft op een AOV- of AWW-uitkering? Dan vraagt u hem om een aanvraag in te dienen. Alleen als hij een afwijzingsbeschikking kan laten zien, weet u zeker dat hij de uitkering niet krijgt. Bij twijfel kan het IBF voor u nagaan of betrokkene een AOV-uitkering ontvangt.

Krijgt uw klant een AOV- of AWW-uitkering? Dan moet u dit bedrag korten op de bijstandsuitkering als zijnde een voorliggende voorziening.

⁵ NAF is de officiële afkorting voor de Antilliaanse gulden. EUR 1 is gelijk aan 2,32 NAF (koers januari 2011). EUR 1 is gelijk aan 2,35 Afl. (koers januari 2011). Op de eilanden van Caribisch Nederland geldt vanaf 1 januari 2011 de Amerikaanse dollar (USD) als munteenheid. EUR 1 is gelijk aan USD 1,37 (koers januari 2011).

4.4 Suriname

Nederland heeft met Suriname geen verdrag gesloten waar de WWB onder valt. Dit betekent dat de attaché voor Sociale Zaken voor zijn onderzoek alleen gebruik kan maken van openbare bronnen zoals:

- het Kadaster;
- het Kantoor der Domeinen;
- het Hypotheekkantoor;
- de Kamer van Koophandel en Fabrieken;
- het Stichtingenregister.

De laatste jaren worden het Kadaster en het Kantoor der Domeinen niet meer geraadpleegd, omdat de daar vastgelegde gegevens verouderd en onbetrouwbaar zijn. Het wachten is op de invoering van het GLIS (Grondregistratie en Land Informatie Systeem). Dit geautomatiseerde systeem geeft een digitaal overzicht van alle percelen in Suriname met een koppeling naar persoonsgegevens.

4.4.1 Wie voert het onderzoek uit in Suriname?

De onderzoeken in Suriname worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de attaché voor Sociale Zaken. Deze is hoofd van het Bureau voor Sociale Zaken van de Nederlandse Ambassade in Paramaribo. De onderzoeken worden gedaan door lokale medewerkers van dit bureau. Zij kennen het land en de gewoonten en gebruiken. Deze medewerkers hebben geen (lokale) opsporingsbevoegdheid en verrichten hun controlewerkzaamheden in het kader van een administratief onderzoek. Zij raadplegen ter plekke openbare bronnen, verzamelen relevante bewijsstukken en rapporteren over hun bevindingen.

4.4.2 Onderzoek naar vermogen

Bij het onderzoek naar vermogen in Suriname, kan de onderzoeker alleen gebruik maken van openbare bronnen. Het onderzoek gaat als volgt:

1. De medewerkers kijken eerst of er informatie beschikbaar is uit eerdere onderzoeken, bijvoorbeeld vanwege Algemene kinderbijslagwet (AKW), Algemene nabestaandenwet (ANW), Algemene ouderdomswet (AOW), Remigratiewet (REM) of Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Daarnaast zoeken ze naar informatie bij de ambassade en de Kamer van Koophandel, in telefoonregisters, (gedigitaliseerde) Surinaamse dagbladen en op internet.
2. Zij doen ook altijd navraag bij het Hypotheekkantoor om te ontdekken of er onroerende zaken op naam van de klant staan. Er kan worden gezocht op: voor- en achternaam, geboortedatum, adres van de onroerende zaak en perceelnummer.

3. Als de straatnaam en het huisnummer bekend zijn, dan kan de onderzoeker in de omgeving buurtonderzoek doen. Her en der zijn namelijk perceelnummers aangegeven. In afgelegen gebieden is het lastig om de grenzen van een perceel te bepalen, omdat er geen referentiepunten of gedetailleerde kaarten zijn. In zo'n geval is de taxatie gebaseerd op de minimumwaarde van de grond in de omgeving.

Het is belangrijk zo veel mogelijk gegevens over het perceel door te geven, zoals het perceelnummer, de omschrijving van het perceel en het adres. Dan is de kans groter dat we het perceel of het huis vinden.

Praktijk: onderzoek naar vermogen in Suriname

Suriname is één van de vijf landen waarvoor het IBF de meeste onderzoeks-aanvragen ontvangt. Twee voorbeelden:

1. Bij de gemeente komt een anonieme tip binnen over een verzwegen landhuis van een klant. De attaché ontdekt de volgende bezittingen:
  - een stuk grond met een waarde van € 150.000;
  - een stuk grond met een waarde van € 175.000;
  - een stuk grond (onbebouwd) met een waarde van € 350.000.
  - een winkel, woonhuis en een taxibedrijf met een waarde van € 243.000.
2. Een gemeente krijgt een tip over bezit van een huis. Er zit een foto en hypotheccair uittreksel bij. Uit een onderzoek blijkt dat het huis een waarde heeft van € 18.000. Het huis wordt verhuurd en de inkomsten hiervan zijn € 150 per maand

Bron: Internationaal Bureau Fraude-informatie van UWW

4.4.3 Onderzoek naar inkomen

Vermoedt u dat uw klant inkomen heeft uit Suriname? Dan vragen de onderzoekers dit na bij de Surinaamse belastingdienst. Als daar niets bekend is, vragen ze in Suriname informatie op bij:

- de Kamer van Koophandel;
- het Centraal Bureau voor Burgerzaken;
- het Surinaams pensioenfonds;
- de afdeling Vreemdelingenzaken van het ministerie van Justitie en Politie.

4.5 Europa

Voor onderzoek in de meeste Europese landen geldt dat, qua documentatie, de NAW-gegevens en geboortedata van de klant en partner voldoende zijn.

4.5.1 Welke afspraken zijn er met landen van de Europese Unie?

Landen binnen de Europese Unie hebben onderling geen afspraken gemaakt over het uitwisselen van gegevens over bijstand. Maar er mogen volgens een Europese richtlijn wel persoonsgegevens uitgewisseld worden. Dit betekent dat de uitwisseling van gegevens uit niet-openbare bronnen onder voorwaarden mogelijk is. Wordt de uitwisseling tegengehouden door de geheimhoudingsplicht in een land? Dan vraagt het IBF aan het land of er een uitzondering op de geheimhoudingsplicht gemaakt kan worden. Voor gegevens uit openbare bronnen is er geen probleem.

Nederland heeft met een aantal landen uit de Europese Unie onderling afspraken gemaakt over de uitwisselingen van gegevens⁶. Hieronder leest u per land welke afspraken dat zijn.

4.5.2 België

Met betrekking tot gegevensuitwisseling op het gebied van de WWB is op 6 december 2010 een verdrag ondertekend met België. Dit verdrag moet in beide landen nog door de parlementen worden goedgekeurd. Vooruitlopend op parlementaire goedkeuring zijn België en Nederland in gesprek over de gegevensuitwisseling. De landen zullen concrete afspraken neerleggen in een Administratieve schikking en de uitvoeringsinstellingen zullen samenwerkingsovereenkomsten sluiten. Dit is een vorm van een administratief akkoord.

Sociale verzekeringsorganisaties in België en Nederland wisselen gegevens uit over (woon)adressen, inkomsten en uitkeringen (waaronder ook gegevens met betrekking tot zelfstandigen in België). Het IBF heeft ook toegang tot de Kamer van Koophandel in België.

Het IBF ontvangt van de Belgische organisaties regelmatig informatie over mensen met een Nederlands adres die werken in België. Het IBF controleert of zij een uitkering in Nederland ontvangen. Is dat zo? Dan stuurt het IBF de instantie die de uitkering verstrekt bericht dat er sprake is van samenloop met inkomsten.

Onderzoek naar bezit van onroerend goed is mogelijk als een (volledig) adres bekend is.

⁶ In 2007 zijn Nederland en Portugal een MoU overeengekomen over handhaving sociale zekerheid, sociale bijstand en arbeidsmarktfraude. Het IBF is het contactpunt voor sociale zekerheid en sociale bijstand. Omdat dit MoU nog niet tot concrete resultaten heeft geleid, is het niet in dit hoofdstuk opgenomen. U kunt wel verzoeken indienen voor Portugal.

Praktijk: fraude in Den Helder

Een 29-jarige vrouw uit Den Helder heeft van 10 oktober 2007 tot en met 31 oktober 2010 ten onrechte een bijstandsuitkering ontvangen. Na onderzoek bleek dat er ongeveer bruto € 50.000 te veel aan bijstand was betaald. De gemeentelijke sociale dienst vordert dit bedrag terug en de sociale recherche heeft proces-verbaal opgemaakt. Ook heeft de dienst de Belasting dienst (zorgtoeslag) en de Sociale Verzekeringsbank (kinderbijslag) ingelicht.

De reden hiervoor is dat de vrouw haar inlichtingenplicht heeft geschonden. Zij verzweg namelijk dat zij ook in een Belgische gemeente stond ingeschreven samen met haar echtgenoot en haar twee kinderen. Haar man, afkomstig van buiten Europa, had werk in België en op die manier kreeg de man een verblijfsvergunning voor verblijf bij zijn vrouw. De vrouw had in België ook af en toe werk, een zorgverzekering, een bankrekening en ontving Belgische kinderbijslag.

Bron: persbericht gemeente Den Helder, www.denhelder.nl, 11 februari 2011

4.5.3 Duitsland

De afspraken die met Duitsland zijn gemaakt, gaan vooral over de uitwisseling van adressen, inkomen en uitkeringen. Met betrekking tot gegevensuitwisseling onder andere op het gebied van de WWB is een verdrag op handen, waarvan het concept inmiddels door de Nederlandse ministerraad is getekend, maar nog niet door de Duitse. Zodra de afspraken met Duitsland zijn afgerond, zullen gemeenten hierover worden geïnformeerd.

Het IBF wisselt veel gegevens uit met uitvoeringsorganisaties in Duitsland. Sommige sturen spontaan meldingen naar het IBF als iemand in Duitsland werkt en een Nederlands adres heeft. Als iemand in Duitsland een onderneming registreert, laten sommige Duitse (grens)gemeenten dit weten aan het IBF. Zo kan het IBF controleren of deze personen een uitkering in Nederland krijgen. Als dat zo is, dan wordt de uitkerende instantie spontaan geïnformeerd en een afschrift van de inschrijving toegezonden.

Welke gegevens heeft u nodig?

In Duitsland werken instanties decentraal. Daarom is voor alle onderzoeken, zowel naar onroerend goed, als uitkering en werkzaamheden als zelfstandige de plaatsnaam nodig. Geef deze dus altijd door.

4.5.4 Frankrijk

Met Frankrijk heeft Nederland afspraken gemaakt over de bestrijding van fraude op de arbeidsmarkt. De afspraken zijn vastgelegd in een Memorandum of Understanding. Hierdoor kunnen gegevens uit openbare en niet-openbare bronnen uitgewisseld worden.

Onderzoek naar het bezit van onroerend goed is mogelijk als minimaal de streek of regio bekend is en bij voorkeur ook de plaatsnaam.

4.5.5 Spanje

Er bestaat tot op heden alleen een Memorandum of Understanding (MoU) tussen de ministeries van Financiën van Nederland en Spanje ten behoeve van de uitwisseling van fiscale gegevens tussen de belastingdiensten van beide landen. Dit MoU is niet van toepassing op gegevensuitwisseling voor uitkeringsfraude met de WWB.

Wie voert het onderzoek uit in Spanje?

De onderzoeken in Spanje worden uitgevoerd door het Bureau Sociale Zaken van de Nederlandse Ambassade in Madrid. De medewerkers van dit Bureau verzamelen relevante informatie en brengen verslag uit over hun bevindingen. Ze hebben geen opsporingsbevoegdheid. De onderzoeken zijn vooral gericht op vermogen in de vorm van onroerend goed.

Wanneer het verzoek van het IBF (mede) betrekking heeft op werkzaamheden in Spanje, kan het IBF de Spaanse instantie Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) aanschrijven met de vraag of betrokkene verzekerd is (geweest). Dit loopt niet via het Bureau Sociale Zaken.

Het Kadaster valt in Spanje onder de belastingdienst en is geen openbare bron. Deze gegevens worden uitsluitend met de Nederlandse belastingdienst uitgewisseld. Ook informatie uit andere inkomsten (bijvoorbeeld uit huur) komen voor rekening van de belastingdienst. Informatie over bezittingen (auto, geld) is niet openbaar en verloopt, afhankelijk van de zaak, via een rogatoire commissie.

Onderzoek naar vermogen

Omdat een onderzoeker alleen in openbare bronnen kan kijken, kan niet alles worden onderzocht. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om informatie uit het Kadaster te bekijken. Er bestaan in Spanje wel registers voor onroerend goed. Op die manier is het mogelijk om het bezit en de waarde van onroerend goed te bepalen. Registratie van onroerend goed is echter niet verplicht in Spanje. Ook kan het voorkomen dat er prijsafspraken worden gemaakt tussen verkoper en koper.

De verkoopsom in de akte wordt dan laag gehouden, waarschijnlijk in verband met het ontduiken van belastingen. Indien nodig kan het Bureau (tegen betaling) een zichttaxatie laten uitvoeren of zelf een (globale) internet taxatie uitvoeren. Omdat de onderzoeksmogelijkheden beperkt zijn, is het belangrijk dat in uw verzoeken zoveel mogelijk informatie staat. Bijvoorbeeld een duidelijke vraagstelling over wat onderzocht moet worden, het Spaanse identiteitsnummer (DNI voor Spanjaarden en NIE voor niet-Spanjaarden) en aanwijzingen over de locatie van het onroerend goed.

In Spanje begint een onderzoek naar onroerend goed bij het centrale eigendomsregister in Madrid. In dit register staat:

- betrokkene is wel/niet in het bezit van onroerend goed op Spaans grondgebied;
- bij welke gemeente het onroerend goed geregistreerd staat.

Daarna vraagt de onderzoeker gegevens op bij die gemeente.

Onderzoek naar inkomen

Het onderzoek naar inkomen gaat bijvoorbeeld over een eigen bedrijf, inkomsten uit huur of werk en een uitkering.

- **Een eigen bedrijf:** het Bureau vraagt op basis van naam en DNI of NIE informatie op bij het handelsregister. Als er sprake is van een inschrijving van een bedrijf bij het handelsregister, hoeft dit niet te betekenen dat het bedrijf nog actief is. Een bedrijf moet zich bij opheffing zelf uitschrijven, anders blijft het gewoon opgenomen in handelsregister. Inschrijving in het handelsregister hoeft daarom geen bewijs te zijn dat betrokkene ook inkomsten heeft uit het bedrijf.
- **Erfenis:** Spanje kent een centraal register waar alle testamenten staan ingeschreven. Dit is openbaar.

Onderzoek naar verblijf

- **Inschrijving in de gemeente:** ondanks het feit dat het gaat om een niet-openbare bron, zijn gemeenten vaak bereid tot het verstrekken van informatie over een inschrijving, eventueel met een begin- en einddatum. Hiermee kan langdurig verblijf in Spanje worden vastgesteld. De Nederlandse gemeente moet duidelijk aangeven om welke gemeente het gaat. Spanje kent geen overkoepelende GBA. Verzoeken moeten dus bij de betreffende Spaanse gemeente worden ingediend.
- **Internet:** een zoekopdracht op internet op basis van naam en DNI- of NIE-nummer, levert soms interessante resultaten (boetes, inschrijvingen etc.). Hiermee kan eventueel langdurig verblijf in Spanje worden aangetoond.

Welke gegevens heeft u nodig?

Voor een onderzoeks aanvraag in Spanje zijn de volgende gegevens belangrijk:

- Volledige voor- en achternamen (geen voorletters). En bij vrouwen ook de volledige meisjesnaam;
- Spaans identiteitsnummer: voor Nederlanders het Número de Identificación de Extranjeros (NIE) en voor Spanjaarden de Documento Nacional de Identidad (DNI);
- Gegevens van de (ex-)partner (naam, geboortedatum).

4.5.6 Verenigd Koninkrijk

Met het Verenigd Koninkrijk heeft Nederland sinds 2004 een Memorandum of Understanding (MoU). Hierdoor kunnen persoonsgegevens uit openbare en niet-openbare bronnen worden uitgewisseld.

Praktijk: gegevensuitwisseling met Verenigd Koninkrijk

Sinds het sluiten van het MoU wisselt Nederland vaak gegevens uit met het Verenigd Koninkrijk.

- Het Verenigd Koninkrijk vraagt aan Nederland wie de vader is van de kinderen van een Nederlandse vrouw. Zij woont al vier jaar in het Verenigd Koninkrijk. In Nederland wordt geconstateerd dat zij al vier jaar een bijstandsuitkering en kinderbijslag ontvangt.
- Een echtpaar met bijstand in Nederland zou ook in het Verenigd Koninkrijk een uitkering ontvangen. Het IBF vraagt informatie hierover bij het Department for Work en Pensions. Hieruit blijkt dat de vrouw in het Verenigd Koninkrijk een bijstandsuitkering, kinderbijslag en een tegemoetkoming in gemeentelijke belastingen ontvangt.
- Een Nederlandse gemeente vraagt informatie over een bijstandsgerechtigde in het Verenigd Koninkrijk. Het blijkt dat zij in Nederland én in het Verenigd Koninkrijk voor drie kinderen kinderbijslag ontvangt. Het IBF heeft dit in overleg met de gemeente gemeld aan de Nederlandse SVB. Die onderzoekt de zaak verder.

Bron: Internationaal Bureau Fraude-informatie van UWV

Wie voert het onderzoek in het Verenigd Koninkrijk uit?

Het IBF onderhoudt rechtstreeks contact met het Department for Work and Pensions (DWP) en stuurt en ontvangt dagelijks verzoeken voor gemeenten en de SVB. De afspraak is dat deze verzoeken binnen twee weken afgehandeld worden.

Welke gegevens heeft u nodig?

- NAW-gegevens, geboortedatum en uitkeringsgegevens;
- namen en geboortedata van eventuele kinderen.

4.5.7 Oost-Europese landen

Met de Oost-Europese landen die lid zijn van de Europese Unie is vrij verkeer van persoonsgegevens. Dit zijn: Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Slowakije, Slovenië, Tsjechische Republiek, Bulgarije en Roemenië.

Nederland heeft ook afspraken gemaakt over fraudebestrijding op het gebied van arbeid, sociale zekerheid en fiscale aangelegenheden. Nederland heeft in een Memorandum of Understanding afspraken gemaakt over het tegengaan van sociale fraude met Polen, Tsjechië, Slowakije, Roemenië en Bulgarije. Dit maakt onderzoek mogelijk naar illegale arbeid, zoals werken zonder vergunning en zwart werken. Daarnaast zijn ook afspraken gemaakt over handhaving van de WWB, bijvoorbeeld over onderzoek naar buitenlands vermogen van een bijstandgerechtigde.

Welke gegevens heeft u nodig?

Voor de meeste Oost-Europese landen geldt dat de (voor)namen van de ouders, met name die van de vader, noodzakelijk zijn voor onderzoeken. Ook een paspoort of identiteitsbewijs van betrokkene uit het betreffende land kan van grote waarde zijn vanwege het identiteitsnummer.

Bosnië

- Kopie van een Bosnisch paspoort of ander document vanwege het identiteitsnummer.
- Plaatsnaam en locatie van het onroerend goed. Tijdens de oorlogen zijn verschillende Kadasters in brand gestoken, zodat er soms geen documenten meer zijn. De oorspronkelijke documenten zijn erg belangrijk voor het onderzoek in Bosnië. Ook de schrijfwijze van namen en plaatsen in de oorspronkelijke taal kunnen van groot belang zijn om succesvol onderzoek mogelijk te maken.
- Namen van ouders. Vaak hebben mensen dezelfde (voor)namen. Daarom zijn de namen van beide ouders, of eventueel de (voormalig) partner belangrijk.

Polen

- Een kopie van het Poolse identiteitsbewijs. Hierop staat het PESEL-nummer. Dit is het Poolse burgerservicenummer. Zonder dit nummer is onderzoek in Polen niet mogelijk.
- Schriftelijk toestemming voor taxatie. Voor elke taxatie, ook zichttaxaties, moet de eigenaar van het onroerend goed (schriftelijk) toestemming geven. Als die er niet is, kan het onderzoek niet doorgaan.
- Adres van het onroerend goed. In de Poolse Kadasters staat het adres en niet de naam van de eigenaar.

4.6 Overige landen

Het IBF kan onderzoek doen in veel landen. In de onderstaande paragrafen ziet u enkele willekeurige voorbeelden van benodigde informatie die u voor de betreffende landen nodig kunt hebben.

4.6.1 Brazilië

Onderzoek naar onroerend goed is alleen mogelijk als u een CPF-nummer van uw klant heeft. Het CPF-nummer is een persoonlijk nummer dat door de Braziliaanse belastingdienst wordt verstrekt. De naam, geboortedatum en -plaats zijn in Brazilië niet genoeg om onderzoek te doen naar onroerend goed.

4.6.2 Dominicaanse Republiek

In dit land bestaan er geen centrale registers zoals in Nederland. Om succesvol onderzoek te kunnen doen, hebben wij minimaal de volgende gegevens nodig:

- Een kopie van een Dominicaans paspoort of identiteitsbewijs. Hierop staat het Cedula vermeld (burgerservicenummer). Zonder Cedula is onderzoek niet mogelijk in dit land.
- Informatie over de locatie (plaats) van onroerend goed. Geef deze informatie zo gedetailleerd mogelijk. Hoe meer informatie u meestuurt in uw onderzoeksaanvraag, hoe groter de kans is dat het onderzoek slaagt.

4.6.3 Pakistan

- Een kopie van een Pakistaans paspoort of identiteitsbewijs.
- Informatie over de locatie van het onroerend goed. Pakistan is opgedeeld in provincies en districten. Deze zijn verder onderverdeeld in tehsils. Hieronder vallen dorpen of gemeenten.

Praktijk: fraude in Pakistan

Een gemeentelijke sociale dienst ontving een anonieme tip dat een van zijn klanten vermogen zou bezitten. De klant had een Pakistaans identiteitsbewijs. Uit onderzoek bleek dat hierop een adres in Pakistan stond. De klant zei dat de woning op dit adres een familiehuis was.

De onderzoekers in Pakistan ontdekten dat het huis op het adres vroeger eigendom was van de vader van de klant. Deze vader was 36 jaar geleden overleden en de klant erfde het pand. De marktwaarde was ruim € 87.000. De klant verhuurde het pand sinds twee jaar. De huurinkomsten waren ongeveer € 40 per maand.

Bron: IBF Nieuwsbrief, maart 2008

4.6.4 Ghana

- Informatie over de locatie van het onroerend goed. Mensen die in Ghana wonen, hebben allemaal een PO-Box (postbus). Voor onderzoek in Ghana zijn daarom de exacte adresgegevens nodig.
- Oorspronkelijke documenten, zoals een kopie van het Ghanese identiteitsbewijs of een kopie van de eigendomsakte.

4.6.5 China

- Adres van het onroerend goed. In China bestaat geen landelijk Kadaster. Locatieaanduiding is hier van groot belang om tot een succesvol onderzoek te komen. Voor het onderzoek is het handig als de documenten in het Chinees zijn, zodat bekend is wat de Chinese schrijfwijze is van de namen van betrokkenen (bijvoorbeeld Mandarijn). Zo kan gericht gezocht worden in de registers.
- Oorspronkelijke documenten. Bijvoorbeeld een kopie van het Chinees paspoort, eigendomsakte, etc.

5 Gevolgen voor de bijstand

Praktijk: opzienbarend onderzoek in China

Een klant van een gemeentelijke sociale dienst zou al jaren een huis bezitten in Shenzhen in China. Het huis zou ook verhuurd worden. De gemeente vroeg het IBF om dit te onderzoeken.

De onderzoeker in China nam als eerste contact op met het lokale dorpscomité. De ambtenaar herinnerde zich dat de klant oorspronkelijk uit het district Jilong kwam. Een ambtenaar daar kende iemand met dezelfde naam als de klant, maar wist het adres niet meer. Hij werd doorverwezen naar de broer van de klant. Maar het spoor liep uiteindelijk dood.

De onderzoeker zocht verder. Hij ontdekte dat Chinese karakters op twee manieren kunnen worden vertaald, in het Mandarijn of in het Kantonees. Hierdoor was de naam van de klant verkeerd vertaald. Toen de onderzoeker op de juiste naam zocht, bleek dat de klant al tien jaar eigenaar was van veertien appartementen. Dit leverde hem maandelijks ruim € 2.000 op. Ook had hij een zaakwaarnemer aangenomen in China om de appartementen te beheren.

Bron: IBF Nieuwsbrief, september 2009

4.6.6 Indonesië

- Het adres van het onroerend goed. Gebouwen staan bij het Kadaster op perceel en adres geregistreerd, niet op naam van de eigenaar. Buitenlanders kunnen in Indonesië geen onroerend goed op hun naam hebben staan.
- In Indonesië worden geen uitkeringen in verband met arbeid betaald.

Praktijk: fraude in Indonesië

Begin 2009 ontving het IBF een verzoek van een gemeente om onderzoek te doen in Indonesië. De gemeente vermoedde dat een klant met een WWB-uitkering samen met haar ex-partner een hotel bezat op Lombok. De gemeente had ook het vermoedelijke adres van dit hotel. Het IBF zocht uit of de klant nog eigenaar was van het hotel en de grond. De contactpersoon van het IBF in Indonesië ging aan de slag met alle gegevens die de gemeente had meegestuurd. Uit het onderzoek bleek dat de klant vanaf 1995 mede-eigenaar was van het hotel en sinds 2002 volledig eigenaar. In 2008 heeft ze het hotel voor ruim € 400.000 verkocht.

Bron: IBF Nieuwsbrief, juni 2009

5 Gevolgen voor de bijstand

Wat doet u als u een rapport heeft gekregen van het IBF waaruit blijkt dat uw klant inkomen of vermogen heeft verzwegen? In bijna alle gevallen heeft het verzwijgen van inkomen of vermogen gevolgen voor de bijstand van uw klant.

- Heeft uw klant inkomen? Dan verrekent u die met de bijstand.
- Heeft uw klant vermogen? Dan kunt u de bijstand beëindigen.

U kunt in beide gevallen ook (een deel van) de bijstand terugvragen. Het terugvorderen en incasseren van bijstand is een bevoegdheid van de gemeente.

Het vermogen of het inkomen van uw klant, kan gevolgen hebben voor de bijstand die hij al heeft gekregen. Maar ook voor de bijstand die hij nog krijgt. Uw klant kan daarnaast ook een boete krijgen voor het overtreden van de inlichtingenplicht.

In dit hoofdstuk leest u hoe u bijstand kunt terugvorderen en wanneer u dat doet. U kunt veel informatie uit dit hoofdstuk halen, maar wij raden u aan om ook altijd advies te vragen aan een jurist.

5.1 Wanneer beschikt uw klant over vermogen?

- De klant heeft bezittingen waarover hij beschikt of redelijkerwijs kan beschikken.
- De klant heeft een woning in het buitenland. Hij beschikt ook over de woning als deze is verhuurd of wordt bewoond door familie.
- Is uw klant mede-eigenaar van onroerend goed? Dan moet hij zijn aandeel in de meeste gevallen verkopen. Dit is dus ook vermogen waar uw klant over kan beschikken.

Dit is niet het geval als uw klant een aandeel heeft in een onverdeelde nalatenschap. Dan kan hij zonder toestemming van de andere erven zijn aandeel niet verkopen. Het onroerend goed telt dan niet als vermogen. In dit geval kunt u de bijstand wel als lening aan uw klant verstrekken. Dan betaalt uw klant die lening terug wanneer hij zijn aandeel wel kan verkopen.

Praktijk: beschikken over vermogen

Uit onderzoek blijkt dat een klant een appartement in Marokko op zijn naam heeft staan, met een waarde van € 120.000. Hij heeft dit nooit gemeld bij de gemeente. De gemeente beëindigt de bijstand van de klant, omdat hij beschikt over een vermogen boven de voor hem geldende vermogensgrens. In de rechtspraak betekent de term 'beschikken' dat de klant de mogelijkheid heeft zijn bezitting aan te wenden voor de noodzakelijke kosten van het bestaan. De onroerende zaken staan in een officieel eigendomsregister op naam van de klant, vandaar dat het als onderdeel van zijn vermogen wordt beschouwd.

Het is dus aan de klant om aannemelijk te maken dat het tegendeel het geval is. De klant slaagt daar niet in tegenover de Raad van Beroep. Hij geeft verklaringen waarin is bepaald dat hij het appartement niet mag verkopen of verhuren maar die zijn achteraf opgesteld door de klant en zijn vader. En hij zegt dat hij niet over de eigendomsdocumenten van het appartement beschikt, omdat deze in een kluis in Marokko liggen.

Centrale Raad van Beroep, 8 maart 2011, LJN BP8107, 09/380 WWB

5.2 Wat te doen bij deviezenbeperking?

Sommige landen staan niet toe dat er onbeperkt geld wordt uitgevoerd. Dit heet een deviezenbeperking. Deviezen zijn goed inwisselbare vreemde valuta die als betaalmiddel kunnen dienen. Of er in een land een dergelijke beperking is, vraagt u aan de ambassade, het consulaat, de economische voorlichtingsdienst of bij banken met vestigingen in het buitenland.

Soms is er alleen een beperking op goed inwisselbaar buitenlands geld. Soms is de uitvoer van dit geld helemaal niet toegestaan. In dat geval kan uw klant niet over zijn vermogen beschikken. U kunt de bijstand die u aan uw klant geeft, wel later terugvorderen als de klant wel de beschikking heeft over het bedrag.

Is er een deviezenbeperking? Dan bekijkt u tot welk bedrag uw klant geld mag uitvoeren. Op basis hiervan berekent u de bijstand of de terugvordering.

5.2.1 Mag het vermogen van uw klant toenemen?

Voordat uw klant bijstand gaat ontvangen, bekijkt u hoeveel vermogen uw klant heeft. Dit zijn de bezittingen min de schulden. Het vermogen dat uw klant heeft, mag niet boven de maximale vermogensgrens komen.

Dit noemen we het bescheiden vrij te laten vermogen. Op 1 januari 2011 was deze grens voor een alleenstaande € 5.555 en voor een echtpaar € 11.110. Heeft uw klant meer vermogen? Dan heeft hij geen recht op bijstand.

Heeft uw klant wel recht op bijstand? Dan bepaalt u ook het resterend vrij te laten vermogen. Dit is het verschil tussen de bescheiden vermogensgrens en het vermogen van uw klant. Dit bedrag bepaalt met hoeveel het vermogen van uw klant mag toenemen. Tijdens de bijstand mag het vermogen niet hoger zijn dan het resterend vrij te laten vermogen. Komt het daarboven? Dan beëindigt u de bijstand.

Rekenvoorbeeld: vermogensvaststelling

Een alleenstaande klant van een gemeente heeft een banksaldo van € 5.500 en een direct opeisbare schuld van € 2.500. Het vermogen van de klant is dus € 3.000.

Het resterend vrij te laten vermogen is het verschil tussen de bescheiden vermogensgrens (€ 5.555) en het vastgestelde vermogen (€ 3.000). Dit is een bedrag van € 2.555. Als tijdens de bijstand het vermogen van de klant meer wordt dan € 2.555, dan beëindigt de gemeente de bijstand. Neemt het vermogen met minder toe? Dan berekent de gemeente het resterend vrij te laten vermogen opnieuw.

5.2.2 Schulden door terugvorderen bijstand

Als uw klant schulden maakt tijdens de bijstand, dan tellen die mee met het vermogen van uw klant. U berekent de bijstand opnieuw.

Moet uw klant bijstand aan u terugbetalen? Dan is dit bedrag een schuld voor uw klant. Deze schuld telt mee voor zijn vermogen. U berekent zijn recht op bijstand dan opnieuw. Dit kan ervoor zorgen dat uw klant dan wel recht heeft op bijstand.

Praktijk: terugvordering en beëindiging wegens vermogen

De heer F. ontvangt bijstand sinds 1 juli 2003. Zijn vermogen was toen € 0. In 2004 blijkt dat hij een woning in het buitenland heeft met een waarde van € 120.000. Hij heeft dit bezit verzwegen. De gemeente vordert de bijstand terug tot een bedrag van € 15.000. Het nieuwe vermogen van de klant bedraagt € 105.000. De gemeente beëindigt de bijstand, omdat het vermogen ver boven de bescheiden vermogensgrens ligt.

Voor een uitgebreide toelichting over het omgaan met vermogen in de WWB en de WIJ gaat u naar www.gemeenteloket.minszw.nl. U kunt ook kijken op www.stimulansz.nl

5.2.3 Vermogenstoename of gehele nieuwe vermogensvaststelling

Heeft uw klant vermogen verzwegen dat hij tijdens de bijstand heeft gekregen? Dan moet u het vermogen van uw klant misschien opnieuw bepalen. Er zijn drie situaties mogelijk:

1. Vermogenstoename en recht op bijstand in de toekomst

Kunt u de bijstand van uw klant niet terugvorderen? Maar heeft uw klant wel meer vermogen gekregen? Dan heeft het vermogen alleen gevolgen voor het recht op bijstand naar de toekomst. U bepaalt het vermogen van uw klant opnieuw, omdat zijn vermogen is toegenomen.

2. Nieuwe beoordeling van recht op bijstand

Vordert u de bijstand van uw klant helemaal terug? Dan bekijkt u daarna of hij vanaf dan recht op bijstand heeft. U beoordeelt het vermogen van uw klant dan opnieuw.

3. U vordert de bijstand voor een deel terug

Wanneer het verzwegen vermogen niet heel omvangrijk is, en belanghebbende al langer een bijstandsuitkering ontvangt, dan zal de bijstand niet in zijn geheel kunnen worden teruggevorderd. U maakt een nieuwe vermogensberekening.

5.3 Terugvordering van bijstand

Bij het terugvorderen van bijstand, krijgt u te maken met verschillende besluiten: het herzienings- of intrekingsbesluit en het besluit tot terugvordering. Hieronder leest u hier meer over.

5.3.1 Besluit tot herziening/intrekking

In artikel 54 lid 3 WWB staat het herzienings- of intrekingsbesluit. Met dit besluit worden de rechten die uw klant in het verleden heeft gekregen, in overeenstemming gebracht met de situatie zoals die daadwerkelijk was. Dit betekent dat u het recht op bijstand opnieuw vaststelt vanaf de datum waarop uw klant het inkomen of het vermogen had.

Deze datum is bij inkomen vaak de dag waarop de uitkering startte of de dag waarop een dienstverband inging. Bij vermogen is dit de datum van aankoop, de datum waarop het vermogen werd verworven of de datum waarop de aanspraak op het vermogen ontstond (bijvoorbeeld de datum waarop een erflater is overleden).

Praktijk: intrekking wegens vermogen

De heer B. ontvangt bijstand sinds 1 januari 2000. Uit onderzoek blijkt dat hij vanaf 1 januari 1998 eigenaar is van een hotel in Turkije. De waarde van het pand is € 530.000. Als de gemeente het recht op bijstand opnieuw berekent vanaf 1 januari 2000, heeft de klant geen recht op bijstand. De gemeente besluit om het recht op bijstand in te trekken. Als gevolg van dit intrekkingbesluit is de bijstand over de periode van 1 januari 2000 tot heden ten onrechte betaald. De gemeente kan deze bijstand op grond van artikel 58 lid 1 sub a WWB in zijn geheel terugvorderen.

Het herzien of intrekken van een besluit over bijstand is een bevoegdheid van de gemeente. De gemeente kan daardoor ook afzien van herziening of intrekking en de bijstand niet terugvorderen.

Meer over het herzienings- en intrekkingbesluit vindt u in het Handboek Wet werk en bijstand van Stimulansz.

5.3.2 Besluit tot terugvordering

Na een besluit tot herziening of intrekking, volgt een besluit om ten onrechte verleende bijstand terug te vorderen. In dit besluit geeft u aan:

- de hoogte van het bedrag en de periode waarop de terugvordering betrekking heeft;
- de manier en de termijn waarbinnen een klant moet betalen;
- wat er gebeurt als een klant niet of niet op tijd betaalt.

5.3.3 Niet meer terugvorderen dan 'teveel aan vermogen'

Het vermogen dat u kunt terugvorderen, is het vermogen van uw klant dat boven de bescheiden vermogensgrens ligt. De achterliggende gedachte hiervan is dat uw klant het 'teveel aan vermogen' alsnog met terugwerkende kracht gebruikt voor zijn levensonderhoud. Het teveel aan vermogen komt alsnog met terugwerkende kracht 'in de plaats van' de betaalde bijstand.

Praktijk: begrenzing van de vordering

Een klant van een gemeente ontvangt al een aantal jaren bijstand. In december 2003 blijkt dat hij sinds 1 januari 2003 een woning heeft met een waarde van € 20.000. De bescheiden vermogensgrens bedroeg op 1 januari 2003 € 10.000. Er is dus op 1 januari 2003 een 'teveel aan vermogen' van € 10.000. De gemeente besluit om de bijstand vanaf 1 januari tot 1 december 2003 terug te vorderen. De verleende bijstand over deze periode was € 15.000. Het teveel aan vermogen dat de persoon had kunnen aanwenden voor zijn levensonderhoud was € 10.000. De terug te vorderen bijstand is in dit geval hoger dan het 'teveel aan vermogen'. De gemeente kan niet meer dan € 10.000 terugvorderen.

In het terugvorderingsbesluit dient over het algemeen exact te worden aangegeven welke periode van bijstand wordt teruggevorderd. In bovenstaand voorbeeld is die periode korter dan de periode waarover bijstand is verleend, omdat de hoogte van de vordering is begrensd tot het feitelijke 'teveel aan vermogen'. Uitgaande van een bijstandsnorm van bijvoorbeeld € 1.000 per maand, zou de periode van terugvordering maximaal ($10.000 / 1.000 =$) 10 maanden kunnen bedragen, te weten 1 januari 2003 tot en met 31 oktober 2003.

5.3.4 Heeft uw klant zijn vermogen verantwoord uitgegeven?

De interingsnorm geeft aan of uw klant zijn vermogen verantwoord heeft uitgegeven. Dit is het geval wanneer hij vermogen heeft uitgegeven tot 1,5 keer de bijstandsnorm. U houdt rekening met de interingsnorm wanneer uw klant zijn vermogen heeft opgemaakt. U gebruikt de interingsnorm om te bepalen over welke periode uw klant de bijstand moet terugbetalen.

Praktijk: interingsnorm bij terugvordering

Uw klant heeft een vermogen van € 10.000. Hij mag dit met maximaal anderhalf keer de bijstandsnorm opmaken. Uitgaande van een bijstandsnorm van € 1.000 mag hij per maand € 1.500 ($1,5 \times 1.000$) opmaken. Hij moet bijstand terugbetalen over $€ 10.000 / 1.500 = 6,66$ maanden. Hij kreeg € 1.000 per maand bijstand. Dus hij betaalt terug $6,66 \times € 1.000 = € 6.660$.

5.4 Het dilemma: bijstand beëindigen of terugvorderen?

Uw gemeente is door de WWB volledig budgettair verantwoordelijk voor de bijstandsverlening. U kunt hierdoor zelf een afweging maken: is het financieel voordeliger om de bijstand te beëindigen zonder terug te vorderen? Of vordert u de bijstand terug met het risico dat uw klant hierdoor opnieuw bijstand nodig heeft?

Bijstand beëindigen

Beëindigt u de bijstand, dan bespaart u meteen. Dit is een aantrekkelijke optie voor gemeenten. Hierdoor ontstaat geen schuld.

Bijstand kwijtschelden

U kunt er ook voor kiezen om in eerste instantie terug te vorderen. Lukt het niet om het geld terug te krijgen? Dan kunt u proberen de schuld kwijt te schelden. Dit kan door het kwijtscheldingsbeleid. De schuld valt weg en het vermogen van uw klant neemt toe. U kunt daardoor de bijstand misschien beëindigen. Het risico hiervan is dat de klant zijn vermogen opmaakt en daarna opnieuw bijstand aanvraagt. In veel gevallen moet u de bijstand dan verlenen.

5.5 Omkering bewijslast

Wanneer iemand een bijstandsuitkering aanvraagt, controleert u of hij daar recht op heeft. Uw klant hoeft dat niet zelf aan te tonen. In twee situaties is dat anders, dan is de bewijslast omgekeerd.

Uw klant moet bewijzen dat hij recht heeft op bijstand, als hij:

- de inlichtingenplicht geschonden heeft;
- opnieuw bijstand aanvraagt na een beëindiging.

Schending inlichtingenplicht

In artikel 17 WWB staat dat het de plicht is van de aanvrager om bij de aanvraag alle belangrijke gegevens en informatie op te geven. Doet hij dit niet? Dan kunt u de bijstand terugvorderen. Het argument is dat u vanaf het moment dat de inlichtingenplicht is geschonden, niet meer kon vaststellen of uw klant recht op bijstand had. Uw klant moet bewijzen dat hij over de betreffende periode ook bijstand zou hebben gekregen, als hij de informatie bij de aanvraag had gegeven.

Praktijk: verschuiving bewijslast

De gemeente ontvangt een anonieme tip dat een klant een woning in Marokko bezit. Bij onderzoek ter plaatse blijkt uit de kadastrale gegevens en het eigendomsbewijs dat de klant sinds 2001 (mede-)eigenaar is van een appartement. De waarde van het appartement is vanaf de aankoop steeds hoger geweest dan de voor haar geldende vermogensgrens. De klant heeft de gemeente hiervan niet op de hoogte gesteld.

De klant betwist in beroep dat zij een appartement in Marokko bezit. Volgens de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep kan iemand over het vermogen beschikken als een onroerende zaak in een officieel eigendomsregister op naam van een persoon staat geregistreerd. De klant slaagt er niet in om aan te tonen dat het tegendeel het geval is. Ook in het argument van de klant dat de getaxeerde waarde in 2008 niet representatief is voor de waarde vanaf 2001 wordt weerlegd omdat de klant geen verifieerbare en objectieve gegevens kan aangedragen. De rechtbank verklaart het beroep ongegrond.

Rechtbank Amsterdam, 8 juli 2010, LJN BN2938

Opnieuw bijstand aanvragen

Uw klant kan opnieuw bijstand aanvragen, nadat zijn bijstand is beëindigd omdat hij vermogen had. Hij moet dan zelf aantonen dat zijn situatie zo veranderd is vanaf het moment van de beëindiging van de bijstand, dat hij nu wel aan de eisen voor het recht op bijstand voldoet. Slaagt hij daar niet in, dan kunt u de bijstand afwijzen.

5.6 Terugvorderen en beëindigen bijstand bij onroerend goed in het buitenland

Uw klant heeft onroerend goed in het buitenland en u wilt de bijstand beëindigen of terugvorderen. Dan is het belangrijk dat u de waarde van het onroerend goed weet en de datum waarop uw klant eigenaar is geworden. "Wie stelt moet bewijzen." U dient dan ook de waarde van het onroerend goed te berekenen. U kunt daarbij de deskundigheid inroepen van een erkende taxateur.

De volgende situaties zijn mogelijk:

1. De huidige waarde is bekend, de aanvangsdatum niet (paragraaf 5.6.1).
2. De huidige waarde is bekend, de aanvangsdatum ook (paragraaf 5.6.2).
3. De huidige waarde, de datum en de aanvangswaarde zijn bekend (paragraaf 5.6.3).

De aanvangswaarde kan twee betekenissen hebben:

- De waarde op het moment dat uw klant bijstand kreeg. Deze waarde geldt wanneer uw klant het onroerend goed al in bezit had, toen hij bijstand kreeg.
- Het moment waarop uw klant het onroerend goed in zijn bezit kreeg. Deze waarde geldt wanneer uw klant na toekenning van de bijstand onroerend goed in zijn bezit heeft gekregen.

Voor elk van de drie situaties beschrijven we of u de bijstand kunt terugvorderen. En of u de bijstand kunt beëindigen.

5.6.1 Huidige waarde is bekend, aanvangsdatum niet

De waarde op het moment van het onderzoek is bekend. De onderzoeker kan niet meer achterhalen wat de waarde van de bezitting was op het moment van toekenning van de bijstand. Het is ook niet duidelijk wanneer de klant eigenaar is geworden.

Kunt u de bijstand terugvorderen?

Nee, dat kan niet. Het tijdstip waarop de belanghebbende eigenaar is geworden van de woning is niet bekend. Daarnaast is ook de waarde van het onroerend goed in het verleden niet bekend. Hierdoor kunt u niet bepalen of en wanneer er geen recht op bijstand meer bestond.

Is tijdens het onderzoek wel duidelijk geworden wanneer iemand eigenaar is geworden of wat de waarde in het verleden was? Maar heeft u hiervoor geen bewijsstukken? Dan kunt u een gesprek voeren met uw klant. Als hieruit blijkt dat uw klant al voor de bijstand eigenaar was van het onroerend goed, dan kunt u de bijstand terugvorderen vanaf het moment van toekenning.

Kunt u de bijstand beëindigen?

Ja, dit zou kunnen. In deze situatie beoordeelt u het huidige vermogen van uw klant. Dit vermogen is toegenomen door de ontdekking van het onroerend goed. De toename mag niet hoger zijn dan het nog resterende deel van het vrij te laten vermogen. Als uw klant schulden heeft gemaakt tijdens de bijstand, rekent u deze ook mee. Is de vermogenstoename lager dan het restant van het vrij te laten vermogen? Dan beëindigt u de bijstand niet. U stelt dan alleen het nog resterend vrij te laten vermogen vast. Is de vermogenstoename hoger dan het nog resterend vrij te laten vermogen? Dan beëindigt u de bijstand.

Praktijk: aanvangsdatum eigendom onbekend, huidige waarde bekend

De heer H. ontvangt bijstand sinds 1 juni 2001. Zijn vermogen is op dat moment € 1.000. Het nog resterend vrij te laten vermogen is € 4.000. In juni 2004 stelt de gemeente na onderzoek vast dat H. een stuk grond bezit. Alleen de huidige waarde kan worden vastgesteld: € 17.000. Zijn vermogen neemt hierdoor toe met € 17.000. De gemeente vordert geen bijstand terug. De vermogenstoename (€ 17.000) is hoger dan het nog resterend vrij te laten vermogen (€ 4.000). De gemeente beëindigt de bijstand.

5.6.2 De huidige waarde is bekend, de aanvangsdatum ook

U weet wanneer uw klant eigenaar is geworden van het onroerend goed en hoeveel het nu waard is.

Kunt u de bijstand terugvorderen?

Nee, in de meeste gevallen kunt u de bijstand niet terugvorderen. U weet namelijk niet zeker of de waarde van het onroerend goed bij het begin van de bijstand hoger was dan de bescheiden vermogensgrens. U weet alleen de periode waarover u de bijstand kunt terugvorderen, maar niet de hoogte van het bedrag dat u moet terugvorderen.

Er zijn twee situaties waarin u de bijstand wel kunt terugvorderen:

1. Als de bijstand kort voor het ontdekken van het onroerend goed is verleend. En de huidige waarde van het onroerend is zeer hoog. Dan kunt u beargumenteren dat de waarde ook op het moment waarop uw klant de bijstand kreeg, hoger was dan de bescheiden vermogensgrens. U kunt de bijstand dan helemaal terugvorderen, tot de bescheiden vermogensgrens.
2. Is uw klant in het verleden zijn inlichtingenplicht niet nagekomen? Dan kunt u aanvoeren dat het recht op bijstand alsnog niet kan worden vastgesteld, in verband met omkering van de bewijslast.

Kunt u de bijstand beëindigen?

Ja, dat zou kunnen. U stelt het vermogen van uw klant opnieuw vast. Is de vermogenstoename lager dan het restant van het vrij te laten vermogen? Dan beëindigt u de bijstand niet. U stelt dan alleen het nog resterend vrij te laten vermogen vast. Is de vermogenstoename hoger dan het nog resterend vrij te laten vermogen? Dan beëindigt u de bijstand.

5.6.3 Huidige waarde, datum en aanvangswaarde zijn bekend

In deze situatie weet u alle details van het onroerend goed.

Kunt u de bijstand terugvorderen?

Ja, u mag de bijstand in deze situatie terugvorderen. Maar dit kan alleen als de waarde in het verleden hoger was dan de bescheiden vermogensgrens.

Er zijn twee situaties mogelijk:

1. Het vermogen is aanzienlijk hoger dan de bijstand die de klant al gekregen heeft. In dat geval vordert u de bijstand terug over de hele periode.
2. De bijstand die de klant gekregen heeft is meer dan het vermogen. In dat geval kunt u over een bepaalde periode bijstand terugvorderen.

Praktijk: terugvordering wegens vermogen in het buitenland

Belanghebbende is eigenaar van een bouwperceel in het buitenland. Hij ontvangt bijstand sinds 1 februari 1998. Op dat moment was het stuk grond € 60.000 waard. De huidige waarde is € 80.000. De gemeente vordert de verleende bijstand vanaf 1 februari 1998 terug. De vordering bedraagt € 40.000. De gemeente stelt ook het vermogen opnieuw vast. Het vermogen is het verschil tussen de huidige waarde van het perceel en de bijstandsvordering. Dit is € 40.000 (€ 80.000 minus € 40.000). De bescheiden vermogensgrens voor deze klant is € 10.000. De gemeente kan de bijstand dus beëindigen.

Als in dit voorbeeld de vordering € 70.000 was geweest, dan had de gemeente de bijstand niet kunnen beëindigen. Er zou dan namelijk een vermogen overblijven van € 10.000.

Het is mogelijk dat de waarde van het onroerend goed bij de start van de uitkering lager was dan de bescheiden vermogensgrens, maar dat de waarde inmiddels tot ver daarboven is gestegen. In dat geval is terugvordering van bijstand moeilijk te onderbouwen, omdat de waarde gestegen is tijdens de bijstandsuitkering. Deze waardeverhoging is geen "spaargeld opgebouwd tijdens de bijstand". Een vrijlating op grond van artikel 42 lid 2 sub c WWB is daardoor niet mogelijk.

Hier doet zich het praktische probleem voor dat het tijdstip waarop de waarde boven de vrij te laten grens is uitgestegen niet precies kan worden vastgesteld. Wel is het in een dergelijk geval mogelijk om het huidige vermogen opnieuw te beoordelen. Als deze nieuwe vermogensbeoordeling, waarbij de totale positieve vermogensbestanddelen worden gesaldeerd met (eventueel nieuwe) schulden, een vermogenstoename oplevert die hoger is dan het nog resterend vrij te laten vermogen, dan wordt de bijstand beëindigd, tenzij het nieuw vastgestelde vermogen lager is dan € 0 (zie ook paragraaf 5.1).

Kunt u de bijstand beëindigen?

Of u de bijstand kunt beëindigen hangt af van de mate waarin u de bijstand terugvordert.

Helemaal terugvorderen

Wanneer u de bijstand helemaal terugvordert, is het alsof uw klant nooit bijstand heeft gekregen. U bekijkt daarna opnieuw het vermogen van uw klant. Door het terugvorderen heeft uw klant een schuld. Die schuld trekt u van het vermogen af. Is het vermogen dan hoger dan de vermogensgrens, dan beëindigt u de bijstand.

Deels terugvorderen

Door een deel van de bijstand terug te vorderen, zorgt u ervoor dat de rechten uit het verleden in overeenstemming zijn gebracht met hoe het had moeten zijn.

Praktijk: aanvangsdatum eigendom bekend, aanvangswaarde bekend

Een klant ontvangt bijstand vanaf 1 juli 1999. Na een anonieme tip over bezittingen in Turkije stelt de gemeente in mei 2003 een onderzoek in. Uit dit onderzoek blijkt dat de klant sinds vijf jaar een busonderneming bezit. In juni 2003 was het bedrijf € 120.000 waard. Ook bezit de klant een woning met een waarde van 40.000. Zijn totale vermogen wordt in juni 2003 vastgesteld op € 160.000. De waarde bij het begin van de uitkering was € 130.000.

De gemeente vordert de bijstand terug van 1 juli 1999 tot 1 juli 2003. De totale vordering is € 50.000. Dit is de hele bijstandsuitkering.

Op 1 juli 2003 is het vermogen van de klant € 105.000. Namelijk € 160.000 - € 50.000 - € 5.000 (het bescheiden vrij te laten vermogen). De gemeente kan de bijstand dus beëindigen.

Stel dat het vermogen van de klant € 45.000 zou zijn. Dan kan de gemeente niet de volledige bijstand van € 50.000 terugvorderen, maar € 45.000. Het nieuwe vermogen van de klant is € 0. De gemeente kan de bijstand daarom niet beëindigen. Heeft de klant nog inkomen uit de busonderneming of andere activiteiten? Dan heeft dat wel invloed op de uitkering.

6 Beslagleggen

5.7 Verwijtbaar gedrag en het opleggen van een maatregel

Wanneer uw klant u niet of niet voldoende inlicht over vermogen, inkomen of zijn persoonlijke situatie? Dan is zijn gedrag verwijtbaar. Dit verwijtbaar gedrag kan aanleiding voor u zijn om de bijstand tijdelijk te verlagen.

Dit is een bevoegdheid van uw gemeente. U moet dit wel aanvullen met een gemeentelijke verordening.

In de *Afstemmingsverordening* legt u vast tot welk bedrag de bijstand wordt verlaagd. Bij benadelingsbedragen boven de € 10.000 is aangifte bij het OM geïndiceerd. Strafrechtelijk gezien gaat het bij het plegen van fraude over het algemeen om 'valsheid in geschrifte' (artikel 225 lid 1 Wetboek van Strafrecht) en 'nalaten verstrekking gegevens' (art 227b Wetboek van Strafrecht).

Als uw klant strafrechtelijk wordt vervolgd, kunt u geen maatregel opleggen. Wordt uw klant niet strafrechtelijk vervolgd of seponert het OM de zaak? Dan kunt u wel een maatregel opleggen.

5.8 Inkomen uit buitenlandse bronnen

Heeft uw klant inkomen uit het buitenland? Dan vordert u de bijstand terug over de periode waarin uw klant het inkomen en de bijstand had. Er is op dit punt geen verschil met binnenlands inkomen. Voor wat betreft de toepassingen van de wettelijke bepalingen over inkomen, het niet in aanmerking nemen hiervan, of het toepassen van gedeeltelijke vrijlatingsfaciliteiten, wordt in de WWB geen onderscheid gemaakt tussen binnenlands of buitenlands inkomen.

6 Beslagleggen

Als u heeft besloten dat uw klant (een deel van) zijn bijstand moet terugbetalen, moet u dat bedrag invorderen: het incasseren van de terug te vorderen bijstand.

U probeert eerst om met uw klant een vrijwillige (minnelijke) aflossingsregeling af te spreken. Lukt dit niet of komt uw klant de afspraken niet na? Dan kunt u overgaan tot dwanginvordering (executie). Hiervoor heeft u drie mogelijkheden:

1. verrekening met de door u nog uit te keren bijstand;
2. het leggen van vereenvoudigd derdenbeslag op loon en/of uitkering;
3. het leggen van executoriaal beslag op bezittingen van uw klant.

U leest meer over de drie hierboven genoemde vormen van executie in het Handboek Wet werk en bijstand van Stimulansz.

In dit hoofdstuk vindt u meer informatie over het leggen van conservatoir en executoriaal beslag in het buitenland. Door deze invordering kunt u beslag laten leggen op geld op een bankrekening of onroerend goed.

Het IBF adviseert u om een advocaat in te schakelen als u beslag wilt leggen in het buitenland. Het IBF kan u verwijzen naar een advocaat in het buitenland. Ook adviseert en begeleidt het IBF gemeenten bij beslagprocedures in het buitenland. Het IBF zoekt uit of een conservatoir beslag mogelijk is.

6.1 Vrijwillige aflossingsregeling

Het kan lang duren voordat u beslag heeft gelegd in het buitenland. Ook is de procedure omslachtig. Het is daarom voor u en voor uw klant beter om vrijwillige afspraken te maken over het onroerend goed en het aflossen van de bijstandsschuld. Uw klant kan bijvoorbeeld in overleg met u het onroerend goed verkopen. Of hij kan met u een betalingsregeling afspreken.

6.2 Meld beslaglegging in het buitenland aan SZW

Wilt u beslagleggen in het buitenland? Neem dan van tevoren contact op met het ministerie van SZW. Een beslaglegging kan namelijk diplomatieke consequenties hebben. Voor meldingen of vragen kunt u contact opnemen met het Gemeenteloket. U kunt uw vraag mailen naar gemeenteloket@minszw.nl. U kunt ook van 9.00 tot 12.30 uur bellen met de gemeentelokettelefoon via (070) 315 20 10. Meer informatie vindt u op de website: www.gemeenteloket.minszw.nl.

6.3 Beslag in het buitenland

In sommige gevallen kan het lonend zijn om de bijstand terug te vorderen door beslag te leggen op het onroerend goed in het buitenland door executoriaal beslag. We beschrijven ook specifiek hoe dit beslagleggen gaat in Turkije, Aruba en Suriname.

6.3.1 Executoriaal beslag in het buitenland

Executoriaal beslagleggen gebeurt in Nederland op grond van de bepalingen van het tweede boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Voor het leggen van executoriaal beslag heeft u een executoriale titel nodig. Een executoriale titel is een vonnis of beschikking van de rechtbank waarin de rechtbank heeft beslist dat de schuldenaar moet betalen. Met deze titel kunt u een deurwaarder beslag laten leggen op bezittingen, loon of een uitkering.

Al bij de Wet boeten, maatregelen en terug- en invorderen (BMTI) (1996) en vervolgens in de WWB is geregeld dat de terugvorderingsbeschikking de gemeente automatisch (in Nederland) een executoriale titel oplevert.

Deze executoriale titel geldt niet automatisch in het buitenland. Het besluit tot terugvordering moet door een rechter in het betreffende land worden bekrachtigd. Dit kan op twee manieren:

1. De rechter kan het terugvorderingsbesluit zonder een inhoudelijke beoordeling executoriale kracht verlenen. Dit doen buitenlandse rechters meestal als het besluit van een Nederlandse rechter komt.
2. Een bodemprocedure in het betreffende land. Omdat de executoriale titel op grond van een beschikking van een gemeente bestaat, zult u meestal een bodemprocedure moeten beginnen. Houd er dan rekening mee dat zo'n procedure een tot twee jaar kan duren.

Zie kader op pagina 60 voor meer informatie.

6.3.2 Conservatoir beslag in het buitenland

Omdat het krijgen van een executoriale titel in het buitenland soms lang duurt, kan uw klant in de tussentijd proberen om van het onroerend goed af te komen. U kunt er dan voor kiezen om conservatoir beslag te leggen om ervoor te zorgen dat uw klant het onroerend goed niet kan overdragen aan een derde. Er wordt een aantekening gemaakt bij het onroerend goed in het Kadaster dat er beslag is gelegd. Hierdoor kan het onroerend goed niet worden verkocht.

Een rechter in het land van de bezittingen kan een conservatoir beslag leggen. U moet hiervoor een advocaat uit dat land inschakelen. Na het conservatoir beslag start u meteen een bodemprocedure. Hierdoor wordt het conservatoir beslag een executoriaal beslag.

Niet in alle landen is het mogelijk om beslag te leggen. Het is het makkelijkst om beslag te leggen in een land waarmee Nederland een executieverdrag heeft. In landen waarmee Nederland geen executieverdrag heeft, kunt u geen beslag leggen met alleen de Nederlandse executoriale titel. Dit is namelijk een inbreuk op de soevereiniteit van dat land. U kunt dan alleen beslag leggen door een juridische procedure in dat land zelf.

Tot nu toe zijn slechts in een paar landen beslagleggingsprocedures afgerond. Omdat het onderwerp veel belangstelling heeft, is eind 2010 door het ministerie van SZW subsidie toegekend aan de gemeente Rotterdam.

In het kader van Vernieuwende Handhaving ontwikkelen zij een beveiligde website (www.naleving.net) met informatie over terugvorderingen, incasso en beslagleggingen in het buitenland. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met het IBF. De website wordt vormgegeven als een platform, waarbinnen gemeenten hun kennis en ervaringen kunnen delen, informatie toevoegen en vragen stellen op het gebied van beslaglegging en terugvordering buitenland.

De informatie in de volgende paragrafen is daarom slechts een eerste beschrijving van enkele mogelijkheden.

Onderzoek naar beslaglegging in het buitenland

Het IBF wil gemeenten zo goed mogelijk adviseren. Daarom heeft het een onderzoek laten doen naar het leggen van beslag op vermogen in veertien verschillende landen, zowel in Europa als daarbuiten.

Het IBF wilde graag antwoord op de vraag: hoe kunnen uitkeringsinstanties in het buitenland beslagleggen op vermogen om de (fraude) vordering in te lossen? Wat zijn de juridische mogelijkheden en is beslaglegging ook praktisch haalbaar?

Eindconclusie van het onderzoek is dat de kans vrij klein is dat de terugvorderingsbeslissing van een gemeente in het buitenland wordt erkend. Beslaglegging is meestal alleen mogelijk als er een erkend (Nederlands) civielrechtelijk vonnis is.

Bron: IBF Nieuws, juni 2009

6.4 Hoe legt u beslag in Turkije?

Turkije en Nederland hebben geen executieverdrag gesloten. Voordat u een civiele procedure kunt starten, moet u daarom eerst conservatoir beslag laten leggen door een Turkse rechter. Dit doet u vanwege schending van de informatieplicht.

U krijgt de uitspraak hiervan schriftelijk. In de uitspraak staat of u conservatoir beslag mag leggen. Nadat het beslag is gelegd, ontvangt u een afschrift van de uitspraak van de rechter en de inschrijving daarvan in het Kadaster. Zo heeft u een bewijs van de beslaglegging.

6.4.1 De civiele procedure

In de civiele procedure om de bijstand terug te vorderen is uw gemeente de eiser, uw klant de gedaagde. Heeft u de uitspraak van het conservatoir beslag? Dan start u binnen tien dagen de civiele procedure bij de Turkse rechter.

De Turkse rechter is meer onderzoeksrechter dan de Nederlandse. Hij kan (soms) details vragen. In Nederland hoeft u alleen aan te tonen dat u de bijstand mag terugvorderen, in Turkije is dit niet voldoende. Let daarom op de volgende punten:

- Onderbouw uw verzoekschrift daarom zo uitvoerig mogelijk.
- Voeg alle stukken toe die belangrijk kunnen zijn.
- Laat de stukken vertalen door een beëdigd vertaler.
- De handtekening van de vertaler moet bij het Consulaat notarieel gelegaliseerd zijn. Dit heet ook wel: voorzien zijn van een apostille.
- Het Turkse Consulaat-generaal in Rotterdam of Deventer moet de vertaalde stukken ook legaliseren.
- Het stuk waarmee de burgemeester de advocaat machtigt als proces-vertegenwoordiger, moet worden getekend door een Nederlandse notaris en een notaris van het Turkse Consulaat-generaal in Rotterdam of Deventer.

Praktijk: conservatoir beslag in Turkije

Het IBF doet onderzoek naar een klant van de gemeente Rotterdam. De klant blijkt eigenaar van een appartement, drie percelen grond en een auto. De totale waarde is € 70.000. De gemeente beëindigt de bijstand in 2004 en wil bijstand over de periode 1998 tot 2004 tot € 18.000 terugvorderen. De gemeente wil conservatoir beslag leggen op de bezittingen in Turkije. Het IBF brengt de gemeente in contact met een advocatenkantoor in Nederland met goede contacten in Turkije.

De rechter in Turkije wil het volgende van de gemeente hebben:

- alle stukken over de ten onrechte verleende bijstand
- de wetteksten van de WWB

- een overzicht van de bijstandsbetalingen
- het rekeningnummer waarop de bijstand is gestort

De Turkse rechter keurde het conservatoir beslag goed. De gemeente heeft daarna met de klant overlegd om te kijken of de klant de vordering direct kon aflossen. Dan zou de gemeente het conservatoir beslag opheffen. Maar de klant had niet genoeg geld om zijn schuld aan de gemeente af te lossen. Het conservatoir beslag is daarom omgezet in een executoriaal beslag waarna de bezittingen van de klant zijn verkocht.

Bron: afdeling Bijzonder Onderzoek van de dienst SoZaWe te Rotterdam

- verjaringstermijn van de vordering, met daarbij een schriftelijke toelichting waarin staat aangegeven hoe de verjaringsartikelen zich tot elkaar verhouden;
- een cumulatief overzicht van de uitkering;
- de registratie van de bezittingen die de klant blijkt te hebben, en welke hij niet aan de gemeente heeft gemeld;
- verklaringen waaruit het eigendom in Turkije blijkt, dan wel bewijzen dat hij anderszins vermogen bezit aldaar;
- als er nog geen terugvorderingbeschikking is, moet een brief bijgevoegd worden met de uiteenzetting waarom de gemeente de bijstand wil terugvorderen, op grond van welke wetsartikelen en tot (globaal) welk bedrag, evenals de reden waarom de gemeente belang meent te hebben bij de te vorderen maatregel (gegronde vrees voor vervreemding van de bezittingen gezien het verzwijgen daarvan in het verleden);
- een overzicht van de relevante wetsartikelen WWB, waarin de oude en de nieuwe artikelen (voor en na 1 januari 2004) naast elkaar worden gezet, met daarbij een toelichting op de gewijzigde terminologie, evenals de sancties, die gelden als betrokkenen onjuiste gegevens hebben verstrekt.

6.4.3. De uitspraak

De Turkse rechter kan wachten met zijn uitspraak tot de procedure in Nederland is afgerond. Maar hij kan er ook voor kiezen om zelf alvast uitspraak te doen. Het is daarom belangrijk om uw Turkse advocaat op de hoogte te houden van het verloop van de procedure in Nederland (eventueel bezwaar en beroep).

Bent u het niet eens met de beslissing van de Turkse rechter? Dan kunt u in hoger beroep gaan bij het gerechtshof in Ankara. Oordeelt de rechter in uw voordeel, dan wordt het conservatoir beslag omgezet in executoriaal beslag. Hierna kunt u het onroerend goed verkopen.

6.5 Hoe legt u beslag in Aruba?

In artikel 40 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is bepaald dat vonnissen, door de rechter in Nederland, Aruba, Curaçao of Sint-Maarten gewezen, in het gehele Koninkrijk ten uitvoer kunnen worden gelegd met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het land waar de tenuitvoerlegging plaatsvindt. Een gemeentelijke terugvorderingsbeschikking valt echter niet onder het begrip 'vonnis'. Als een civielrechtelijke gerechtelijke uitspraak (een executoriale titel) kan worden verkregen, is het Statuut wel van toepassing⁷.

⁷ Regioplan, Beslagleggen over de grens. Onderzoeken naar mogelijkheden om in kader van bijstandsfraude beslag te leggen op vermogen in het buitenland, mei 2009

6.4.2 Hoe verloopt een civiele procedure?

De procedure begint met een dagvaarding aan uw klant.

De procedure wordt ingeleid met een dagvaarding. Om die te kunnen uitbrengen moet de gemeente de volgende stukken overleggen:

- proces-verbaal van verhoor (indien aanwezig);
- een (recent) uittreksel van de klant uit de GBA en zijn eventuele adres in Turkije;
- een kopie van het Turkse paspoort (de eerste en laatste pagina) of een kopie van de Turkse identiteitsbewijs met het Turkse identiteitsnummer (T.C. Kimlik numarası);
- een machtiging van de burgemeester (dan wel van een derde namens de burgemeester middels delegatie) aan advocaat X om namens de gemeente te mogen optreden, bij voorkeur opgesteld in de Engelse taal. De volmachtgever zal in aanwezigheid van een notaris zijn handtekening moeten plaatsen. De volmacht moet voorzien zijn van zijn foto, evenals een apostille in de Engelse taal. Ook zal de volmachtgever de voornamen van zijn/haar ouders moeten laten opnemen;
- de aanvraag om bijstand en het daarbij behorende inlichtingenformulier;
- de beschikking tot toekenning van bijstand;
- de in de periode waarover de bijstand wordt teruggevorderd door de klant ingeleverde heronderzoekformulieren en inkomstenbriefjes (de voorkant met de NAW-gegevens, het gedeelte dat gaat over inkomsten en vermogen en de datering en ondertekening) uit de periode waarover bijstand wordt teruggevorderd;
- een overzicht van de maandelijkse betalingen aan de klant in de periode waarover de bijstand wordt teruggevorderd (met vermelding van het rekeningnummer waarnaar de bijstand is overgemaakt en de tenaamstelling van deze bankrekening);

Het is dus mogelijk om in Aruba een invorderingsprocedure op te starten. Het IBF kan ingeschakeld worden om onderzoek te doen naar inkomsten, een mogelijke werkgever en de juiste adresgegevens. Een deurwaarder in Aruba kan vervolgens, met een executoriale titel, beslag leggen op inkomsten of vermogen van de klant.

6.6 Hoe legt u beslag in Suriname?

Voordat u begint met de procedure, kunt u een advocatenkantoor met een incassopraktijk inschakelen. Dit is in Suriname niet verplicht, maar de procedure is erg lang en ingewikkeld. Het is daarom verstandig om iemand in te schakelen die het land en de Surinaamse regels goed kent. Voor de keuze van het advocatenkantoor doet u er goed aan via het IBF de attaché Sociale Zaken in Suriname te raadplegen.

Ook moet u overwegen of de invordering de moeite en tijd waard is.

Denk hierbij na over de volgende punten:

- de hoogte van de vordering;
- de aflossingscapaciteit van uw klant;
- het soort vermogen van uw klant (onroerende zaak, auto, banksaldi).

6.6.1 Het conservatoire beslag

U legt conservatoir beslag voordat u naar de Surinaamse rechter gaat. Als uw klant meerdere soorten vermogen heeft, kunt u het beste beslag leggen op bankrekeningen, danwel het loon of pensioen. Dit heeft namelijk het grootste effect op het dagelijkse leven van uw klant. Hij zal hierdoor eerder met u een betalingsregeling afspreken.

Lukt het u niet om conservatoir beslag te leggen, dan moet u bedenken of het zinnig is om een procedure te starten. Executoriaal beslag leggen in Suriname duurt meestal vier tot vijf jaar. In die tijd kan uw klant zijn vermogen verbergen door het bijvoorbeeld in een stichting onder te brengen of te verplaatsen.

6.6.2 De civiele procedure

Er zijn twee situaties mogelijk.

1. U heeft een uitspraak van de Nederlandse rechter

Suriname en Nederland hebben een overeenkomst getekend. Hierdoor erkent de Surinaamse rechter de Nederlandse uitspraak. U moet dan wel een verzoekschrift indienen om aan de Surinaamse rechter verlot tot tenuitvoerlegging te vragen. Het proces verloopt daarna zo:

1. De Surinaamse rechter verleent dit verlot door een beschikking die uitvoerbaar bij voorraad kan worden verklaard.
2. Door de beschikking heeft u een executoriale titel. Zo kan een deurwaarder executoriaal beslag leggen op het vermogen van uw klant.
3. Uitwinning van het beslag geschiedt via een Surinaamse advocaat aan de hand van de regels in het Surinaamse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Deze procedure kan binnen één jaar zijn afgerond.

2. U heeft geen uitspraak van de Nederlandse rechter

Vaak is er geen uitspraak van een Nederlandse rechter. U heeft dan alleen een herzienings- en terugvorderingsbeschikking die rechtens onaantastbaar is geworden.

In Nederland heeft u door deze beschikking een executoriale titel. Maar dit is in Suriname niet altijd zo. De rechter moet vaak zelf een oordeel vormen over de beschikking. De procedure is zo:

1. U vraagt een vergunning aan bij de Surinaamse rechter om conservatoir beslag te mogen leggen.
2. Met de vergunning kunt u door een deurwaarder beslag laten leggen op het vermogen van uw klant.
3. Binnen acht dagen dient u bij de rechter een eis tot vanwaardeverklaring in. Hiermee stelt de rechter vast hoeveel het vermogen waard is. Daarna kan het beslag kan worden uitgewonnen.

Dit proces kan drie tot vijf jaar duren en is dus alleen zinvol bij een voldoende grote vordering. Het is aan de gemeente om af te wegen wat 'voldoende groot' inhoudt in dit geval.

Praktijk: beslag in Suriname

Een klant van een Nederlandse gemeente moet een deel van zijn bijstand terugbetalen. Dit is het gevolg van een onderzoek dat het IBF voor de gemeente heeft gedaan in Suriname. Uit dat onderzoek bleek dat de klant onroerende zaken in Suriname bezit.

De gemeente spreekt met de klant een betalingsregeling af. Maar omdat de klant al wat ouder is, kan hij waarschijnlijk niet zijn hele schuld aflossen. De gemeente besluit dan om naar een andere oplossing te zoeken om de schuld te innen en neemt contact op met het IBF voor advies.

De attaché Sociale Zaken in Suriname ontdekt dat de klant terug is gegaan naar Suriname. Hij woont daar in zijn eigen huis en hij ontvangt pensioen. De gemeente legt beslag op zijn pensioen. De gemeente zou ook conservatoir beslag kunnen leggen op de woning. Zo kan de woning niet op een andere naam worden gezet, totdat de rechter door middel van een vonnis duidelijk heeft gemaakt wat er met het huis moet gebeuren.

Bron: IBF Nieuws, december 2010

6.7 Wie betaalt de kosten van het beslagleggen?

De gemeente betaalt de kosten voor het leggen van beslag. Deze kosten zijn:

- de gerechtskosten;
- de executiekosten;
- uren van de advocaat.

De buitenlandse rechtbank kan u vragen om een borgsom. Zo zijn alle partijen er zeker van dat de proceskosten worden betaald. De rechter kan ook besluiten dat u 15% van de waarde van het onroerend goed bij de rechtbank moet storten. Maak daarom eerst een begroting voordat u begint met het leggen van beslag. Het IBF heeft voorbeelden van andere zaken en kan u hierbij adviseren. Zo weet u of de kosten de opbrengsten waard zijn. Twijfelt u of dit het geval is? Dan kunt u na het leggen van conservatoir beslag met uw klant praten. Misschien komt u er samen uit en bespaart u veel kosten.

7 Strafrechtelijke aspecten

7 Strafrechtelijke aspecten

Bijstandsfraude heeft consequenties op administratief- en strafrechtelijk gebied.

- **Administratiefrechtelijk:** de terugvordering en incasso van de ten onrechte verstrekte bijstand, en eventueel het beëindigen of wijzigen van de uitkering.
- **Strafrechtelijk:** degene die fraudeert, pleegt een misdrijf, namelijk valsheid in geschrifte of verstrekking van valse informatie (art. 225, resp. 227a Wetboek van Strafrecht).

De gemeente is verantwoordelijk voor het administratiefrechtelijke traject. De strafrechtelijke afhandeling ligt bij het OM. Als u te maken krijgt met bijstandsfraude, kunt u aangifte doen bij het OM. Dit is wel afhankelijk van de hoogte van het fraudebedrag en in hoeverre de onderzoeksgegevens in het strafrechtelijke traject kunnen worden gebruikt.

7.1 Bij welk fraudebedrag kunt u aangifte doen?

Bij binnenlandse fraude kunt u aangifte doen als het fraudebedrag hoger is dan € 10.000. Heeft uw klant voor de tweede keer binnen vijf jaar fraude gepleegd met bijstand? Dan kunt u aangifte doen wanneer beide bedragen samen € 10.000 of meer zijn.

Voor internationale fraude, bijvoorbeeld in zaken waar de verdachte zich buiten Nederland bevindt of wanneer nog onderzoek buiten Nederland moet worden gedaan - hanteert het OM een hogere aangiftegrens: € 50.000 of meer. Wanneer zich naast benadeling van de gemeente andere strafbare feiten voordoen, kan ook bij een lager schadebedrag aangifte bij het OM worden gedaan (zie paragraaf 7.2.2).

Ontvangt uw klant geen bijstandsuitkering meer, maar heeft hij wel fraude gepleegd? Dan kunt u toch aangifte doen bij het OM. De hoogte van het fraudebedrag is in dit geval niet belangrijk.

Kunt u geen aangifte doen? Dan kunt u een maatregel opleggen op grond van de gemeentelijke Afstemmings- of Maatregelenverordening.

Vermoedt u fraude, maar heeft het onderzoek niets opgeleverd? Dan kunt u bij bedragen hoger dan € 50.000 aangifte doen bij het OM. Misschien kan het OM door een internationaal rechtshulpverzoek meer achterhalen. Het nadeel hiervan is dat sommige landen het fraudebedrag uit een strafrechtelijk onderzoek mogen behouden. U heeft dan dus geen financieel belang bij het indienen van een rechtshulpverzoek. Overleg in deze gevallen altijd eerst met het OM.

7.2 Wanneer kan het OM een onderzoek doen?

Het OM is voor het buitenlandse onderzoek afhankelijk van de medewerking van organisaties in dat land. De medewerking bij strafrechtelijke vervolging is geregeld in internationale rechtshulpverdragen.

Het OM kan pas onderzoek doen in het buitenland als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- U kunt zelf niet meer informatie uit het buitenland verkrijgen.
- Strafrechtelijk onderzoek en sanctiemogelijkheden moeten een meerwaarde bieden ten opzichte van de administratieve mogelijkheden.
- Nederland en het betreffende land moeten een strafrechtelijk rechtshulpverdrag hebben gesloten.

Ook moet zich minimaal één (of meer) van de volgende omstandigheden voordoen:

- De feiten zijn gepleegd in georganiseerd of internationaal verband.
- De zaak is voldoende ernstig.
- Er is voldoende bewijsmateriaal in het buitenland, bijvoorbeeld aantoonbaar vermogen.
- De verdachte bevindt zich in Nederland.
- De verblijfplaats van de verdachte in het buitenland is bekend.
- Vervolging heeft een preventieve signaalfunctie.
- De verdachte heeft een voorbeeldstatus in eigen land of Nederland.

Daarnaast bekijkt het OM per zaak of de kosten van het onderzoek opwegen tegen het fraudebedrag. Ook speelt mee of er in het land sociaal attachés of andere intermediairs (vertrouwensadvocaten) zijn.

7.2.1 Kunt u de gegevens uit het administratief onderzoek gebruiken?

Wanneer het IBF in het buitenland onderzoek doet naar fraude, zijn de gegevens niet verzameld in het kader van een strafrechtelijk onderzoek. Het gaat dan om een administratief onderzoek. Omdat u de gegevens op rechtmatige wijze heeft gekregen, kunt u ze gebruiken bij een Nederlands strafrechtelijk onderzoek.

Bijlagen

Praktijk: gegevens administratief onderzoek gebruikt in strafzaak

Een klant van een gemeente heeft buitenlands vermogen verzwegen. De gemeente doet aangifte bij het OM vanwege 'valsheid in geschrifte' (artikel 225 lid 1 Wetboek van Strafrecht).

De klant verdedigt zich met het argument dat het buitenlands onderzoek geen strafrechtelijk onderzoek was, omdat er geen rechtshulpverzoek was. De strafrechter verwierpt dit verweer omdat de klant tijdens het onderzoek nog geen verdachte was. Er was alleen een vermoeden van fraude.

De rechter oordeelt dat de klant schuldig is. Hij veroordeelt hem tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee maanden en tweehonderd uur dienstverlening.

Rechtbank Arnhem, meervoudige strafkamer, 11 september 2003, nr. 05/086058-03.

Wanneer u aangifte doet van internationale fraude en u heeft alleen administratieve onderzoeksgegevens, dan dient het OM een rechtshulpverzoek in bij het land dat de gegevens heeft verstrekt. Met dit rechtshulpverzoek vraagt het OM het land om akkoord te gaan met het gebruik van de gegevens in een strafrechtelijk onderzoek. Dit is niet verplicht, maar het OM wil zo de diplomatieke verhoudingen goed houden.

7.2.2 Constatering van vermogen in andere strafzaak, nader onderzoek

In de praktijk komt het regelmatig voor dat bij strafrechtelijk onderzoek naar een ander strafbaar feit (bijvoorbeeld drugsmokkel), andere gegevens boven water komen. Bijvoorbeeld gegevens over het bezit van onroerend goed in het buitenland. Als deze gegevens nog niet voldoende zijn om bijstand terug te vorderen, biedt dit voldoende aanknopingspunten om een controleonderzoek in het buitenland te doen. Er is in strafrechtelijke zin namelijk al sprake van een verdachte.

Lijst van begrippen

Aanvangswaarde Waarde van het onroerend goed op het moment van aankoop door de klant.

Administratief Akkoord Bestuurlijke overeenkomst.

Aflossingsregeling Betalingsregeling die de gemeente (=schuldeiser) met de klant (=schuldenaar) treft.

Attaché Werknemer aan een consulaat of ambassade. De attaché is in dienst van de Sociale Verzekeringsbank en voert in opdracht van SVB, UWV, CVZ en de Belastingdienst dienstverlenende en handhavingstaken uit op verschillende beleidsterreinen. Landen waarin attachés werkzaam zijn: Spanje, Marokko, Turkije, Suriname en Zuid-Afrika.

Bescheiden vermogensgrens Het vermogen dat uw klant heeft, mag niet boven de maximale vermogensgrens komen. Vermogen is de bezittingen min de schulden van uw klant.

Bilateraal verdrag Verdrag tussen twee landen.

Bodemprocedure Een echte via conclusiewisseling vormgegeven procedure, die na een kort geding nog altijd kan worden gevolgd. Een uitspraak in kort geding kan geen afbreuk doen aan de beslissing in de bodemprocedure.

Bureau voor Sociale zaken Het Bureau Sociale Zaken op de Nederlandse ambassade vertegenwoordigt twee Nederlandse uitvoeringsinstellingen op het terrein van de sociale zekerheid, te weten de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV). Het bureau adviseert over het aanvragen van een particulier pensioen en assisteert ook bij Nederlandse belastingaangelegenheden, zoals problemen met te veel betaalde zorg- of huurtoeslag en het aangifte doen van inkomstenbelasting.

Cedula Dominicaans burgerservicenummer.

CIN-nummer Marokkaanse burgerservicenummer.

Civiele procedure Rechtspraak tussen twee partijen. Dat kunnen burgers, bedrijven of stichtingen zijn.

Conservation Foncière Is onderdeel van het ANCFCC (l'Agence nationale de la conservation foncière, du cadastre et de la cartographie). Het ANCFCC is een instantie belast met enerzijds het in kaart brengen van onroerend goed (Cadastre, 50 kantoren) en anderzijds het registreren van onroerend goed (Conservation foncière, 58 kantoren); www.ancfcc.gov.ma.

Conservatoir beslag Middel van de schuldeiser waarmee hij kan voorkomen dat zijn schuldenaar vermogensbestanddelen vervreemdt.

Convenant Vrijwillig gesloten overeenkomst waarvan de nakoming niet kan worden afgedwongen.

CPF-nummer Cadastro de Pessoas Físicas, Braziliaans burgerservicenummer.

Deviezenbeperking Sommige landen staan niet toe dat er onbeperkt geld wordt uitgevoerd.

DNI- of NIE-nummer Spaans burgerservicenummer voor respectievelijk Spanjaarden en niet-Spanjaarden.

Executieverdrag Verdrag dat toestaat om in een land waarmee dat verdrag is gesloten onroerende goederen te verkopen.

Executoriaal beslag Het krijgen van toestemming om de onroerende zaak te gelde te maken (bijvoorbeeld door het openbaar te verkopen).

Herzienings- of intrekingsbesluit Met dit besluit worden de rechten die uw klant in het verleden heeft gekregen, in overeenstemming gebracht met de situatie zoals die daadwerkelijk was.

Inlichtingenplicht Staat in artikel 17 van de WWB. Het betekent dat een persoon die bijstand heeft, doorgeeft wanneer er iets verandert dat invloed kan hebben op zijn recht op bijstand of op zijn werk. Hij geeft die informatie gevraagd, maar ook ongevraagd. Deze algemene inlichtingenverplichting geldt óók voor inkomen en vermogen buiten Nederland.

Interingsnorm Deze norm houdt in dat op het vermogen wordt ingeteerd met een bedrag per maand dat overeenstemt met anderhalf maal de voor de betrokkene geldende bijstandsnorm (inclusief vakantiegeld).

Invorderen Het incasseren van de terug te vorderen bijstand.

Kadaster Een Kadaster is een van overheidswege bijgehouden openbaar register van onroerende zaken en de daarop gevestigde rechten. Tevens wordt de term gebruikt om de dienst aan te duiden die met het beheer van een dergelijk register is belast. Het Kadaster is dan ook de informatiebron voor degenen die gegevens van bepaalde percelen willen weten.

Kamer van Koophandel De Kamer van Koophandel (KvK) is een onafhankelijke dienstverlener die zich inzet om ondernemers verder te laten komen met ondernemen. De Turkse KvK heet afgekort in het Turks TOBB (www.tobb.org) en bevindt zich in Ankara.

Kwijtscheldingsbeleid Beleid ter voorkoming van ongewenste inkomensgevolgen voor de minima als gevolg van gemeentelijke belastingen. Het beleid van een gemeente geeft de redenen aan op grond waarvan schulden die een klant bij de gemeente heeft kunnen worden gematigd of worden kwijtscheldend. Het kwijtscheldingsbeleid verschilt van gemeente tot gemeente.

Medewerkingsverplichting De medewerkingsverplichting is vastgelegd in artikel 55 WWB. Door dit artikel kunnen B&W verplichtingen aan de bijstand verbinden die de bijstand verminderen of beëindigen. Ook kunnen B&W iemand verplichten om een uitkering in het buitenland aan te vragen. Wanneer deze verplichting door de belanghebbende niet wordt nagekomen, kan de uitkering worden verlaagd. Wanneer de persoon blijft weigeren, kan dit uiteindelijk leiden tot een tijdelijke volledige stopzetting van bijstand.

Memorandum of Understanding (MoU) Een document waarin twee of meerdere partijen een overeenkomst aangaan om een gezamenlijke actie te ondernemen. Het is de meer formele variant van het Herenakkoord (informele overeenkomst) maar is eveneens niet juridisch afdwingbaar.

Multilateraal verdrag Verdrag tussen drie of meer landen.

PESEL-nummer Pools burgerservicenummer

Protocol Geheel van voorschriften en regels in het internationaal diplomatiek verkeer.

Resterend vrij te laten vermogen Het vrij te laten vermogen dat overblijft na aftrek van schulden.

Rogatoire commissie Getuigenverhoor dat in opdracht van de behandelende rechter door een andere instantie (meestal een rechtbank in het buitenland) wordt uitgevoerd.

Strafrechtelijk Rechtspraak in geval van een misdrijf. Dit wordt door het OM afgehandeld.

Tapu Senedi Turkse eigendomsakte.

T.C. Kimlik numarası Turks burgerservicenummer. Staat soms op de laatste pagina van het Turkse paspoort (oude stijl) en altijd op de fotopagina (paspoort nieuwe stijl, medio 2010) of op het identiteitsbewijs.

Tehsil (tahsil, tahasil), ook bekend als taluq (taluka) en mandal, is de benaming in Zuid-Azië voor een regionale bestuursseenheid. Een tehsil bestaat uit een of meer steden of dorpen, en is gevestigd in één daarvan. Een tehsil heeft fiscale en administratieve bevoegdheden en beheert onder andere het Kadaster.

Tesorería General de la Seguridad (TGSS) Spaanse sociale zekerheidsinstantie.

Teveel aan vermogen Het bedrag dat het vrij te laten vermogen overschrijdt.

Vanwaardeverklaring Het verklaren dat iets geldig, van waarde is. Dit in tegenstelling tot nietigverklaring.

Verdrag Schriftelijk vastgelegde overeenkomst tussen twee of meer staten of soevereinen.

Vereenvoudigd derdenbeslag Het, op grond van de WWB, WIJ, IOAW en IOAZ, zonder tussenkomst van een deurwaarder beslag leggen op loon, sociale uitkeringen en andere periodieke betalingen.

Verificatie Wanneer er twijfel is over herkomst of juistheid, kan met een verificatieonderzoek de echtheid of de inhoudelijke betrouwbaarheid van een document worden gecontroleerd.

Voorliggende voorzieningen Als een klant een aanvraag voor bijstand doet, onderzoekt de gemeente of hij een beroep kan doen op een voorliggende voorziening. Artikel 15 WWB omschrijft een voorliggende voorziening als: 'elke voorziening buiten de WWB waarop de persoon of het gezin aanspraak kan maken, dan wel een beroep kan doen ter verwerving van middelen of ter bekostiging van specifieke uitgaven'. Voorbeelden van voorliggende voorzieningen zijn een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of een WW- of Wajong-uitkering.

Schema gegevensuitwisseling in het kader van de WWB

Situatie	Gegevensverkeer	Wel of niet mogelijk?	Wettelijk kader
Werkgever verstrekt persoonsgegevens	(Ex-)werkgever geeft persoonsgegevens aan de gemeente	Ja, dit is zelfs verplicht	Artikel 63 WWB
Instantie verstrekt op verzoek van gemeente persoonsgegevens	Binnenlandse instantie geeft persoonsgegevens aan de gemeente	Voor binnenlandse instantie: Ja, dit is verplicht als instantie is opgenomen in artikel 64 WWB.	Artikel 64 WWB
		Niet opgenomen in artikel 64 WWB? Dan is gegevensverstrekking in principe mogelijk, tenzij bepaling in andere wet dit verbiedt. Niet afdwingbaar door gemeente.	
	Buitenlandse instantie geeft persoonsgegevens aan gemeente	Voor landen binnen EU: Ja, is mogelijk, op grond van artikel 8 sub e Wbp, tenzij gegevensverstrekking in betreffende buitenlandse materiewet is verboden.	Artikel 8 sub e en f Wbp en Europese privacyrichtlijn 95/46/EG
		Voor landen buiten EU: Ja, is mogelijk als de autoriteiten bereid zijn tot verstrekking. Afdwingbaarheid is afhankelijk van eventuele verdragsrechtelijke of hiermee vergelijkbare afspraken (bijvoorbeeld Marokko).	
Gemeente onderzoekt of persoonsgegevens juist zijn in verband met vaststellen recht op bijstand	Gemeente geeft persoonsgegevens aan instantie	Ja, is mogelijk. Kan naar binnenlandse of buitenlandse instantie. Alleen gegevens die gecontroleerd of geverificeerd moeten worden.	Artikel 65 WWB (In principe geheimhoudingsplicht, maar hierop een uitzondering omdat het gaat om gegevens die noodzakelijk zijn voor vaststellen recht op bijstand.
Andere instantie vraagt gemeente om persoonsgegevens klant	Gemeente geeft persoonsgegevens aan binnenlandse instantie	Ja, verplicht bij vermoeden van misdrijf of als instantie is opgenomen in artikel 67 WWB.	Artikel 66 en 67 WWB
	Gemeente geeft persoonsgegevens aan buitenlandse instantie	Ja, alleen als de buitenlandse instantie de gegevens nodig heeft in de uitoefening van een taak van zwaarwegend algemeen belang (controle en/of fraudebestrijding op het gebied van publiekrechtelijke uitkeringen)	Artikel 67 WWB

Processchema signaal grensoverschrijdend onderzoek

